

Lectura**LA RUTA DE LA SEDA****Un secret molt ben guardat**

Tant el cuc de seda com el seu aliment, la morera blanca, eren indígenes de la Xina. Els xinesos van començar a filar i a teixir la seda fa milers d'anys. Molt aviat, també van aprendre a criar els cucs de seda i a obtenir-ne el fil. De tot aquest procés se'n diu sericicultura. Les restes de seda més antigues que es coneixen tenen gairebé cinc mil anys.

A mesura que l'imperi xinès creixia, la sericicultura i l'art de teixir la seda es van anar estenent i perfeccionant. Es va acabar produint en grans quantitats i era tan apreciada que no tan sols s'utilitzava per fer-ne vestits, ornaments i altres peces de roba, sinó també com a moneda, fins i tot per pagar impostos.

De mica en mica, els teixits de seda es van escampar des de la Xina per tot Àsia. Amb seda s'obsequiaven els sobirans dels regnes aliats; amb seda es compraven els cavalls als pobles nòmades del nord; amb seda es pagaven els articles que venien dels altres regnes i països de l'oest, alguns tan llunyans i desconeguts com el Da Qin, el nom que les cròniques xineses donaven a l'Imperi Romà, del qual no sabien pas gran cosa, igual que els romans sabien molt poca cosa dels seres, els habitants d'unes terres remotes que hi havia cap a l'Orient, de les quals un dia els va arribar un teixit extraordinari: el sericum, la seda.

Però l'obtenció de la seda va ser un secret que els xinesos van guardar gelosament durant segles.

Durant tota l'època antiga i l'Edat Mitjana, els intercanvis comercials entre Orient i Occident es van fer principalment per terra. També s'utilitzava el transport marítim, però era molt més insegur. Hi havia una xarxa de camins que travessaven l'Àsia de punta a punta, que arribaven fins a l'Índia, l'Aràbia, l'Egipte, el mar Negre... i unien regnes petits i grans, oasis, ciutats i ports. Vorejaven grans deserts, cadenes de muntanyes imponents, havien de travessar rius cabalosos i colls a milers de metres d'altitud. Per aquestes rutes, els articles passaven de mà en mà. Mercaders i traginers els portaven fins a la frontera del seu país o una mica més enllà, els canviaven per altres articles i se'n tornaven. També s'organitzaven grans caravanes, que feien rutes molt més llargues. Els viatges duraven mesos, de vegades anys.

Es transportaven sobretot articles de luxe, que pesen poc, fan poc embalum i es poden vendre cars: seda, és clar, però també teixits de cotó i de llana, ivori i closca de tortuga de l'Àfrica, encens i mirra del sud de l'Aràbia, corall del Mediterrani, perles i pedres precioses, pebre i altres espècies, substàncies aromàtiques, que es feien servir per fabricar perfums i medicines... Per aquests mateixos camins es van difondre religions, com el budisme i més endavant l'islamisme, i invents tan importants com el paper, i contes, històries i llegendes, que un dia s'aplegarien en llibres com *Les mil i una nits*.

Un teixit de luxe

La seda era un teixit tan apreciat que la gent rica s'hi gastava veritables fortunes i sembla que no en tenien mai prou. De mica en mica, els secrets de la seda es van anar escapant de la Xina. Pobles de l'Índia, del Tibet, de l'Àsia Central, de Pèrsia, Corea o el Japó, que eren bons teixidors d'altres fibres, com la llana o el cotó, van aprendre a teixir la seda. Però encara havien de comprar el fil als xinesos, que tenien estrictament prohibit treure del país ous de cuc de seda i llavors de morera. Finalment, però, fins i tot aquest darrer obstacle va ser vençut. També l'Imperi Bizantí va acabar sent un productor important de teixits de seda, i al principi de l'Edat Mitjana, amb l'expansió de l'Islam, la sericultura va arribar a altres llocs del Mediterrani, com ara Sicília i d'aquí a altres ciutats. Però van haver de continuar comprant fil de seda a la Xina, perquè no en produïen prou.

Avui el món dels teixits ha canviat molt, però la seda conserva encara totes aquelles qualitats que la fan tan especial.

Com s'obté la seda

El cuc de seda (*Bombyx mori*), és una larva que s'alimenta de les fulles de la morera blanca (*Morus alba*). Fa milers d'anys, els xinesos van començar a criar-lo i a fer tot el procés per obtenir-ne el fil, un procés que dura prop d'un any.

Les papallones ponen centenars d'ous, petits com el cap d'una agulla.

Els ous reposen deu mesos, cinc en calent i cinc en fred.

Després tornaran a necessitar deu o dotze dies d'escalfor i humitat perquè en surtin els cucs.

De l'ou en surt una larva minúscula, que acabarà pesant deu mil vegades més, a força de menjar fulles de morera fetes a trossets.

Al cap d'unes cinc setmanes la larva comença a teixir un capoll amb la bava que secreta.

Acabat el capoll, es converteix en crisàlide i s'adorm deu o dotze dies.

Abans que es desperti convertida en papallona i que trenqui el fil per sortir, l'ofeguen amb aigua bullent o aire calent. Només deixen que surtin unes quantes papallones, perquè puguin ous i comencin un nou cicle.

Després es pentina el capoll per trobar el cap del fil i poder-lo descargolar (se'n diu debanar). S'estiren junts els fils d'uns quants capolls i així s'obté la seda, que s'enrotlla en madeixes o flocs i es deixa a punt per tenyir-lo, teixir-lo...

De cada capoll se'n treu un fil de 600 a 2.000 metres de llargada.

MERCÈ CANELA: «La ruta de la seda», dins *Cavall Fort*

Comprensió lectora**1** Contesta aquestes preguntes:

a) Què és la sericicultura? Qui la va descobrir?

_____

b) Per què era tan apreciada la seda?

_____

c) Quins productes es transportaven a través de la ruta de la seda?

_____

d) Què van prohibir els xinesos per continuar sent els únics productors de fils de seda?

_____

e) Quin va ser el primer punt europeu per on va entrar la seda?

_____

2 Completa aquestes frases per resumir el cicle del cuc de seda:

a) Les papallones _____

b) Els ous reposen _____ i després _____

c) De l'ou en surt _____

d) Al cap de cinc setmanes _____

e) Acabat el capoll _____

f) Quan surt la papallona _____

3 Quin tipus de text creus que és la lectura que has fet? Raona la teva resposta.

- Relat fantàstic
- Relat realista

---

4 Pensa i opina:

- Els viatges de les caravanes de la ruta de la seda duraven mesos, de vegades anys. Per què creus que els productes que transportaven eren considerats de luxe? A qui anaven destinats?

- Et sembla que actualment també hi ha algun producte que trigui tant a arribar? Per que?

---

5 Llegeix altra vegada el procés que se segueix per obtenir la seda i digues què et sembla.

Escriu dos petits textos sobre la pluja amb les característiques següents:

a) **Un text no literari** en què donis informació sobre què és la pluja, com es forma, de quins tipus n'hi ha, etc.

---

b) **Un text literari** en què expressis les sensacions que et produeix la pluja, què fas en un dia de pluja, etc.

Encercla els verbs que hi ha en aquest text i comprova si hi ha tants verbs com frases:

A en Martí sempre l'havia atret sobremanera la visió d'aquell castell encimbellat a la muntanya. I quan va ser prou gran com per travessar el carrer sense donar la mà a l'avi, un bon matí en Martí va sortir del poble. Sense pensar-s'ho dos cops, va enfilat el camí misteriós del castell.

El text té _____ verbs i _____ frases.

Escriu al costat de cada forma verbal l'infinitiu que hi correspon i classifica'ls com en l'exemple:

○ avisen _____	○ milloràvem _____
○ produïu _____	○ coneixerem _____
○ he fet _____	○ bevia _____
○ conduïm _____	○ viurem _____
○ han sabut _____	○ hauran cantat _____

Primera conjugació -ar	Segona conjugació -er, -re	Tercera conjugació -ir
<i>avisen - avisar</i>		

Completa el quadre amb totes les formes verbals de present separant l'arrel de les terminacions com en els exemples:

	Saltar	Perdre	Bullir
jo	<i>salt-o</i>		
tu			<i>bull-s</i>
ell o ella		<i>perd-em</i>	
nosaltres			
vosaltres			
ells o elles			

Encercla la síl·laba tònica d'aquestes paraules i classifica-les en el quadre:

Tomàs	Perú	terrat	timbal
ocell	vaixell	vidre	torradora
libèl·lula	volum	cantó	retolador

Agudes	Planes	Esdrúixoles

Busca a la sopa de lletres dues paraules agudes, dues paraules planes i dues paraules esdrúixoles que et serviran per completar les frases de més avall. Accentua-les quan calgui:

L	P	A	G	I	N	E	S	S	A
P	A	C	I	E	N	C	I	A	X
L	E	S	D	I	F	I	C	I	L
R	A	S	P	A	G	E	S	M	K
I	U	N	O	M	E	S	E	N	T
V	T	E	R	N	A	L	B	U	M

- a) Quin problema més _____!
- b) La feina d'un _____ és cultivar la terra.
- c) He enganxat les fotografies del concert en un _____ nou.
- d) Diuen que la _____ és la mare de la ciència.
- e) _____ em falten quatre _____ per acabar el llibre.

Torna a escriure aquestes paraules separant-ne correctament les síl·labes. Fixa't que totes contenen dígrafs:

○ arrugades _____	○ caixa _____
○ sol·licitar _____	○ assassí _____
○ boníssima _____	○ esqueixada _____
○ sevillana _____	○ freqüentar _____
○ estranya _____	○ botiguera _____
○ emmirallat _____	○ borrissol _____

1 Relaciona les expressions que volen dir el mateix:

Expressions col·loquials

- És del morro fort.
- Sempre fa el manta.
- Està empipat com una mona.
- No para de dir boles.
- No hi pinta res.

Expressions formals

- Està enfadat de debò.
- És tossut.
- No compta.
- Diu mentides.
- No fa mai res.

2 Pensa i escriu una situació en què l'expressió que fa servir el personatge pot ser:

Adequada: _____
_____
_____

Inadequada: _____
_____
_____

Indiferent: _____
_____
_____

3 Torna a escriure aquestes oracions canviant el que calgui per adaptar-les a una situació més formal:

a) El van enxampar pispant i a sobre va dir una trola com una casa.

_____

b) I al guaperes de la pel·li li fan la cara nova.

_____

c) No em ratllis més. Ho he decidit i ja està.

_____

d) Ton germà és un penques i prou.

_____

Lectura**CAP I POTES****El cangur**

El cangur es passa el dia botant i no se'n sap el perquè. Hi ha una teoria que diu que fa molts i molts anys, en els llocs on vivia el cangur, el sol hi espetegava tant de ple que el terra cremava i els cangurs havien d'anar botant per tal de posar-hi els peus el mínim possible. Se sap que això passava també a altres animals que vivien a la terra dels cangurs. Però mentre que la majoria de bèsties, a mesura que va anar canviant el clima, es van anar adaptant i ara ja caminen com Déu mana, el cangur s'hauria quedat amb els seus salts, com una mena de tic.

En tot cas, el cangur no salta només per traslladar-se, sinó també per comunicar-se amb els altres cangurs. Per a cada cosa que vol expressar, té el seu salt particular. S'ha comptat un repertori de vint-i-set salts, des dels més espectaculars i acrobàtics (és especialment famós el seu doble mortal) fins als petits saltirons. En posarem alguns exemples: per expressar una gran alegria, els cangurs fan un salt d'ascensió vertical; si estan desconcertats, fan una mena de salt bumerang, més o menys llarg segons el grau de desconcert i sempre de retorn immediat al punt de partida; si s'empipen, boten de ràbia.

A l'hora dels àpats, el cangur s'acosta a un arbre que li vingui de gust i bota amb més o menys força segons l'alçada de les branques que vol abastar. És tot un espectacle observar un grup nombrós de cangurs al voltant d'un gran arbre, cadascun d'ells pujant i baixant al seu aire, de les branques més baixes per als més petits a les més altes per als més forts. Aquests darrers, gràcies a l'impuls extraordinari que agafen, poden, un cop han arribat a l'alçada precisa, desplaçar-se encara horitzontalment una certa distància fins a aconseguir el seu objectiu. El cangur hi xala, amb el menjar, i sempre s'omple en abundància. Pot fer-ho tranquil·lament, perquè en acabat torna als seus bots amb un moviment de centrífuga que li assegura una perfecta digestió.

La comunitat dels cangurs està molt ben organitzada i en podríem donar molts exemples. Dóna goig de veure la protecció de les cries a la bossa de la mare, sense que s'hagin de veure lamentablement per terra des del primer dia; o un recurs tan pràctic com el fet que quan una parella de cangurs ha de sortir un dia o una nit sense les seves cries, poden buscar un altre cangur que es quedarà amb elles i les entretindrà mentre els pares són fora.

Tanmateix, hi ha qui diu que els cangurs, amb els seus bots impressionants, no volen altra cosa que cridar l'atenció i atreure el turisme, i que tot és un muntatge que caldria desemmascarar. Fins i tot un naturalista que els estudiava va arribar a afirmar, sense aportar-ne proves, que havia vist, amagat des del seu lloc d'observació, un parell de cangurs que després de saludar-se amb un saltironet inicial miraven a banda i banda i, no veient ningú, es posaven tranquil·lament a caminar.

El talp

Ja fa temps que molta gent es pregunta què hi fa, el talp, sota terra. Hi ha qui diu que està buscant alguna cosa. Potser sí, però què passa, doncs? Que no la troba? Hi ha qui afirma que el que passa és que el talp té una intel·ligència limitada i que en realitat ha començat la casa per la teulada (tot i que pel lloc on viu sembli més aviat el contrari): és a dir, que es passa el dia buscant sense que hagi aclarit primer què és el que busca. I que en tenim per temps.

Altres coincideixen a afirmar que el que passa és que el talp és un animal molt inquiet i que quan ja ha trobat allò que busca, en comptes de conformar-s'hi, es proposa tot seguit un altre objectiu. Per exemple: primer de tot, el talp petit busca l'afecte dels pares; més endavant busca feina en alguna galeria; després busca parella i quan es fa gran acaba buscant una bona pensió. La qüestió, en tot cas, és que sempre té alguna nova cosa per buscar.

La teoria no està malament. Però ni que l'acceptem: per què ho ha de fer sota terra? Per què s'ha de passar la vida en un lloc tan fosc, empastifós i atapeït? Podria buscar el que sigui que busqui en el pis de sobre. Per això hi ha qui diu que és precisament la insatisfacció de viure entre cucs i grumolls de terra el que empeny el talp a moure's d'ací cap allà i que en realitat el que està buscant és la sortida.

Finalment, també hi ha l'opinió dels més desesperats, aquells que després d'estudiar anys i panys la vida dels talps tampoc no n'han tret l'aigua clara i han acabat dient, amb un to rancorós, que sí, home, que sí que el talp busca alguna cosa: raons. I afegeixen amb despit que el talp ho fa tot de cara a la galeria. I que tampoc no és que vagi enlloc, que simplement va a la seva.

Conscient de la fama que aconseguiria si aclarís tots aquests interrogants, un naturalista va optar per ficar-se també ell sota terra per treure'n l'entrellat d'una vegada. Convençut també que el talp buscava alguna cosa, aquest estudiós va dir que el que s'havia de fer era ajudar-lo a trobar-la i es va passar un quant temps vagant per les galeries, i fent-se passar per venedor ambulat de tota mena de fòtils per veure si ni que fos per casualitat ensopegava amb allò que tan infructuosament busca l'animal. Però res: es va fer un tip d'anar galeria amunt galeria avall. I a més, com que les galeries són molt transitades, va acabar fart dels embussos de les hores punta i dels retorns del cap de setmana.

I encara hi ha una altra opció, si algú vol provar sort, que és estudiar la variant aquàtica de l'espècie: el talp de bassa. Almenys fins ara, però, l'escàs volum d'aquesta subespècie no ha despertat l'interès dels soferts investigadors de la vida dels talps. I si esperes la sortida a la superfície d'algun pobre estudiós que s'ha passat hores o dies furgant per sota terra i li preguntes per què no es dedica al talp de bassa, et respon, brut i llefiscós com va, que l'única aigua que li interessa és la de la dutxa. I que si tant t'interessa, que t'hi fiquis tu, a la bassa.

Comprensió lectora**1** Contesta aquestes preguntes:

a) Per què van començar a botar els cangurs?

---

b) Què fa el cangur per expressar una gran alegria?

---

c) I què fa quan s'empipa?

---

d) Com mengen els cangurs a l'hora dels àpats?

---

e) Què fan els pares cangurs quan volen sortir?

---

2 Completa aquestes frases:

a) El talp ha començat la casa per la teulada, és a dir _____

---

b) El talp és un animal molt inquiet i _____

---

c) El talp no vol viure entre cucs i grumolls de terra i en realitat _____

---

d) El talp no és que no vagi enlloc, simplement _____

---

3 Relaciona aquestes expressions amb el seu significat:

a) Fer-ho tot de cara a la galeria.	•	• Saber què ha passat.
b) Ser un busca-raons.	•	• Que provoca baralles o discussions amb facilitat.
c) Començar la casa per la teulada.	•	• Fer les coses al revés de com caldria.
d) Anar a la seva.	•	• Fer les coses perquè ho vegin els altres.
e) Treure'n l'entrellat.	•	• Ocupar-se només dels seus propis assumptes.

4 Pensa i opina:

- Creus que el que s'explica dels cangurs i dels talps està basat en estudis científics reals? Per què?

---

5 Pensa en un animal i dóna una explicació imaginativa del seu caràcter:

GRAMÀTICA

Les formes personals i no personals del verb

1 Analitza les formes verbals del quadre i encercla la persona i el nombre que correspongui en cada cas:

	Singular			Plural		
sentim	1a	2a	3a	1a	2a	3a
passava	1a	2a	3a	1a	2a	3a
mouen	1a	2a	3a	1a	2a	3a
movies	1a	2a	3a	1a	2a	3a
veureu	1a	2a	3a	1a	2a	3a
ha vist	1a	2a	3a	1a	2a	3a
trec	1a	2a	3a	1a	2a	3a
hem fugit	1a	2a	3a	1a	2a	3a
faig	1a	2a	3a	1a	2a	3a

2 Completa les frases amb una forma no personal del verb que et suggereixin els dibuixos. Escribeu al costat quina forma no personal has fet servir en cada cas:

- a) M'agrada ..... la ràdio mentre treballo. _____
- b) És un belluguet. Es passa el dia .....
- c) Ja m'he ..... el llibre que em vas deixar. _____
- d) La mare no hi és. Ha sortit a .....
- e) He ..... molt i he pogut agafar l'autobús. _____

3 Col·loca en el quadre les formes verbals que has escrit a l'exercici anterior i completa'l amb les formes que hi falten:

Infinitiu	Gerundi	Participi

ORTOGRAFIA

L'accent diacrític. El punt

- 1 Completa el quadre amb les paraules que hi falten. Fixa't que són parelles de paraules que només es distingeixen per l'accent diacrític:

Sense accent	Amb accent
be : xai	_____ : correcte
_____ : senyora	dóna : forma del verb <i>donar</i>
_____ : pronom reflexiu	és : forma del verb <i>ser</i>
ma : possessiu	_____ : extremitat del cos
mes : possessiu	més : adverbi de quantitat
net, neta : contrari de <i>brut, bruta</i>	_____ : fill del fill, filla del fill
pel : contracció de <i>per + el</i>	_____ : cabell
si : condicional	_____ : afirmació
_____ : ganes de dormir	són : forma del verb <i>ser</i>
_____ : infusió	té : forma del verb <i>tenir</i>
vens, venen : forma del verb <i>vendre</i>	véns, vénen : forma del verb <i>venir</i>

- 2 Posa accent diacrític, si cal, en les paraules destacades de les frases següents. Pots fer servir el quadre de l'activitat anterior:

- El professor de matemàtiques m'ha posat un **be**.
- Ja **son** les quatre de la tarda.
- En aquesta parada **venen** ous d'estruç.
- S'ha queixat perquè ha trobat un **pel** dins la sopa.
- Porta la **ma** embenada.
- Aquest jersei no ha quedat prou **net**.
- Per l'accent se li nota que **es** estranger.
- Corre **mes** de pressa que els llamps.
- Tu també **vens** a la Fira del Gall?
- Aquella **dona** morena viu a la meua escala.

- 3 Escriu al costat de cada paraula l'abreviatura que hi correspon:

telèfon _____
 carrer _____
 adjectiu _____
 singular _____
 pàgina _____
 aproximadament _____
 senyora _____

	tel.	ada.	
c/			sing.
	pa.	pàg.	
adt.			
	aprox.		sra.
cr.		adj.	

1 Llegeix aquest poema i transforma'l en un text en prosa:

Mare, si fos mariner

Mare, si fos mariner,
 mariner de bona traça,
 me n'iria mar endins
 tot sol amb la meva barca;
 el vent fóra un crit de goig,
 la vela, coloma blanca,
 el cor d'un blau com d'encís
 i els ulls d'un verd d'esperança.

MIQUEL MARTÍ I POL

---

2 Prova d'escriure en forma de poema la història que ens explica aquest text. Pots fer que els versos rimin o compondre el teu poema amb versos lliures.

El nas dels dies de festa

Hi havia un ferrer que tenia dos
 nassos: un per als dies de cada
 dia i un altre per als dies de
 festa. El nas dels dies de cada
 dia era tot gravat i ple de grans;
 en canvi, el nas dels dies de
 festa era llis i suau.

De vegades, sense adonar-se'n es
 posava tots dos nassos alhora, i
 llavors no sabia quin dels dos
 s'havia de mocar.

GIANNI RODARI

GRAMÀTICA

El temps verbal

1 Completa el quadre conjugant les formes verbals d'escriure que hi faltin:

	Present	Passat	Futur
jo	<i>escric</i>		
tu			
ell o ella		<i>escrivia</i>	
nosaltres			<i>escriurem</i>
vosaltres			
ells o elles			

2 Classifica en el quadre les formes verbals d'aquestes frases:

- La Marta **beu** llet amb cacau.
- Ho **diuen** tot de mala manera.
- Quan **hagis acabat** els deures, et **donaré** el berenar.
- Demà em **trauran** el queixal de seny.
- Obriu** la porta, si us plau.
- Em **vaig descuidar** de dir-te que **tornaria** tard a casa.
- Ens **van telefonar** des dels Estats Units per dir-nos que **havien arribat** bé.
- No **han dit** per què **van marxar** tan de pressa, ahir.

Temps simples	Temps compostos (verb <i>haver</i> + participi)	Temps perifràstics (verb <i>anar</i> + infinitiu)

3 Analitza aquestes formes verbals en el quadre:

	Infinitiu	Conjugació	Persona	Nombre	Temps	Simple/ Compost/ Perifràstic
ballem	ballar	primera	primera	plural	present	simple
han rebut						
vaig sentir						
hauràs fet						
menjareu						
sortiran						
faríeu						
vau anar						

Llegeix aquests poemes i relaciona'ls amb el recurs lingüístic que hi destaca:
 comparació - metàfora - personificació - enumeració

Valldemossa

Sota dels núvols
 una branca sospira
 per abastar-los.
 El rierol murmura
 una cançó de plata.

ROSA LEVERONI

Damunt mon vaixell

Damunt mon vaixell
 l'arc de Sant Martí
 com un gran cinyell.
 Totes les sirenes
 engronxant-se en ell.

JOAN SALVAT-PAPASSEIT

La papallona

Papallona que revoles
 per les branques del roser,
 ¿ets el pètal d'una rosa o
 una ocella de paper?

MIQUEL DESCLOT

Xai

Cap
 Galta
 Coll
 Llonzes del coll
 Costelles de l'os
 Mitjana o costella
 Pit i espatlla
 Cuixes
 Barba de cuixa
 I cua.

JOAN BROSSA

Describeix algun objecte que tinguis a prop utilitzant algun dels recursos del llenguatge poètic:

LÈXIC

Les frases fetes i les locucions

● Marca el significat correcte de cada frase feta:

Fer dentetes vol dir:

- Rentar-se les dents.
- Sortir les dents.
- Fer agafar enveja.

Posar fil a l'agulla vol dir:

- Iniciar una costura.
- Començar a fer una cosa.
- Ser àgil.

Tocar el dos vol dir:

- Marxar.
- Comptar, fer números.
- Fer música.

Aixecar la camisa vol dir:

- Enganyar.
- Despullar-se de cintura en amunt.
- Estendre roba perquè s'eixugui.

Tenir un budell buit vol dir:

- No voler menjar.
- Tenir molta gana.
- No tenir budells.

Donar un cop de mà vol dir:

- Donar una bufetada.
- Donar-se un cop a la mà.
- Ajudar.

● Escriu quina frase feta s'amaga darrere de cada dibuix:

● Escriu una oració fent servir cadascuna de les frases fetes de l'exercici anterior:

---

1 Classifica les formes verbals destacades d'aquestes frases segons el mode:

- Quan **acabi de planxar**, **aniré** a veure els avis.
- La porta no **grinyolaria** tant si **untessis** les frontisses.
- Si us plau, **porta** els plats a la cuina.
- Demà el **despertaré** ben d'hora.
- No vol que **parli** ningú mentre **llegeix**.
- Qui **canta**, els seus mals **espanta**!
- Obre** la finestra, si us plau.
- Ens **va prometre** que **aniríem** a esquiar aquest cap de setmana.
- Si no **tingués** tan mala fama, segur que el llop no ens **faria** tanta por.

Mode indicatiu (accions reals)	Mode subjuntiu (accions probables o desitjos)	Mode imperatiu (ordres)

2 Torna a escriure aquestes frases transformant el verb en mode imperatiu:

- a) Has de telefonar a en Pep i la Rosa.

_____

- b) Cal que porteu una tovallola petita.

_____

- c) Voldria que compressis aquest disc.

_____

3 Completa aquestes frases amb una forma verbal en mode subjuntiu:

- a) Et prometo que de seguida que (*poder*) _____ et trucaré per anar al cinema.

- b) Digues-li que sobretot no (*descuidar-se*) _____ l'esmorzar.

- c) Perquè les croquetes (*quedar*) _____ ben cruixents, cal que l'oli (*estar*) _____ ben calent.

ORTOGRAFIA

Les vocals A, E àtones. La coma

1. Escriu l'article davant de cada nom per saber el gènere que té i classifica'ls en el quadre:

_____ cofre	_____ classe	_____ carta	_____ dia
_____ telegrama	_____ pare	_____ mare	_____ poema
_____ clima	_____ sèrie	_____ tarda	_____ febre
_____ atleta	_____ símptoma	_____ llauna	_____ moble

Paraules masculines acabades en -a	Paraules masculines acabades en -e	Paraules femenines acabades en -a	Paraules femenines acabades en -e

2. Escriu la lletra a, e que falta en les formes verbals següents. Tots segueixen la mateixa norma menys quatre, que són excepcions:

devi_____s	comprav_____	estudiav_____n
obr_____	cant_____	senti_____
fugiri_____n	corr_____	havi_____s
vin_____	ompl_____	lloàv_____m

3. Completa les paraules següents amb a, e i torna a escriure-les al costat. Consulta, si cal, el diccionari:

o arr_____cada _____	o av_____ntatge _____
o n_____ixement _____	o r_____ncor _____
o can_____lons _____	o af_____itar _____
o _____mbaixador _____	o av_____ria _____
o alb_____rcoc _____	o at_____rrar _____
o r_____spall _____	o ass_____ssí _____

4. Relaciona cada frase de l'esquerra amb l'explicació que hi correspongui de la dreta:

Què, t'agrada llegir?

Què t'agrada llegir?

Els ametllers que ja han florit són meus.

Els ametllers, que ja han florit, són meus.

o Així doncs, t'agrada llegir?

o Quines coses t'agrada llegir?

o Tots els ametllers són meus.

o Només els ametllers florits són meus.

1. Uneix una paraula de cada llista i escriu les paraules compostes que et surtin:

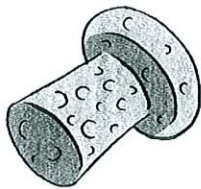
eixuga	llit	_____
pinta	mans	_____
compta	plats	_____
trenca	llavis	_____
cobre	gotes	_____
renta	nous	_____

2. Escriu a partir de quines paraules simples s'han format aquestes compostes seguint l'exemple. Trobaràs dues paraules intruses que no són compostes:

o penya-segat	penya + <i>segat</i>	o autopista	_____
o conferència	_____	o rentaplats	_____
o espiadimonis	_____	o filferro	_____
o salvavides	_____	o altaveu	_____
o llenguallarg	_____	o panxacontent	_____
o eixugamans	_____	o xerraire	_____
o menjamiques	_____	o paracaiguda	_____

3. Aquests dibuixos representen noms compostos, però se n'han barrejat els components. Refés correctament aquests noms canviant el segon component pel que hi correspongui:

Tap de copa

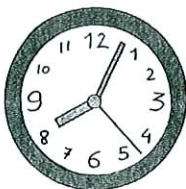
Barret de neu

Mà d'atura

Relloctge de morter

Gos de paret

Flor de xampany

Lectura

VOLS QUE T'EXPLIQUI UN CONTE?

A la biblioteca no hi havia ni una ànima. Jo hi havia anat perquè tenia ganes de rellegir els contes que l'àvia m'explicava quan era un marrec. Darrere d'un taulell on s'amuntegaven piles i piles de llibres, la bibliotecària es va redreçar les ulleretes menudes i em va mirar com aquell qui veu un fantasma. Em va fer passar i va córrer a espolsar un tros de taula i una cadira. Un núvol de pols la va fer estossegar:

—Segui, seguí. Si el puc ajudar en res, estaré encantada... —I va tornar cap al seu petit taulell, mentre es girava sorpresa.

"Caram, quina senyora més atenta", vaig pensar. Però jo ja sabia què volia i vaig anar de pet cap a la secció de llibres infantils. Vaig trobar un dels contes que més m'havien agradat de petit, *Els tres porquets*, i vaig començar a llegir:

"Els tres porquets vivien feliços en tres cases unifamiliars, amb un petit jardinet. Abans d'anar a treballar, deixaven els seus garrinets a la parada de l'autocar que els duia a l'escola. El xofer, el llop, els recollia i, cantant cançons, marxaven carrer avall."

Vaig parar de llegir. No el recordava pas així, el conte. Que no era dolent, el llop? Realment, la memòria és molt traïdora. Vaig agafar *La Rínxols d'or*, d'aquest sí que me'n recordava. "*La Rínxols d'or* aixeca la persiana de la perruqueria. Com que a primera hora mai no té clientela, se'n va a esmorzar al bar de la cantonada, on un dels tres óssos li prepara un entrepà..."

La Rínxols d'or, perruquera? O la meva àvia s'havia inventat els contes de dalt a baix o alguna cosa estranya estava passant. Vaig obrir un clàssic, *La Caputxeta vermella*:

"La Caputxeta vermella, el llop i l'àvia estaven jugant a cartes, tranquil·lament. De cop i volta, l'àvia va exclamar:

—Ep, pareu de jugar, em sembla que algú ens llegeix.

—No pot ser, dona... tiro trumfos i en canto quaranta.

—Que us dic que algú ens està llegint. Va, tothom al seu lloc! —criava l'àvia. El llop i la Caputxeta no li feien cas i continuaven la partida. L'àvia, enfurismada, es va aixecar de la taula—: Jo ja en tinc prou, d'aquesta vida. Vull fer el meu personatge!"

Vaig tancar el llibre de cop. Vaig tornar a mirar el títol per si era un error... però no, era *La Caputxeta vermella*. Vaig continuar:

"—Ep, lector, no te'n vagis. Sóc l'àvia de la Caputxeta, la que en el conte està malalta, recordes? Però ara això és un campí qui pugui. Com que ningú no ens llegeix, els personatges dels contes hem deixat de representar el nostre paper i cadascú fa la seva vida. Hi ha qui ha muntat algun negociet, d'altres fins i tot han canviat de conte, i la majoria duu

una vida normal, treballa, té criatures... Però jo m'enyoro d'abans, quan tots junts formàvem històries i la gent ens llegia. Nosaltres som els contes, i els contes ajuden a imaginar i a somiar i ara... Ens hauries d'ajudar."

Les mans em tremolaven quan vaig deixar el llibre sobre la taula. L'àvia de la Caputxeta m'havia parlat! A mi! O m'estava tornant boig? L'important és que m'havia demanat ajut i que els contes estaven en crisi. Déu meu, quina responsabilitat!

Quan vaig arribar a casa, vaig trucar al Departament de Cultura:

—Bon dia. Miri, jo trucava perquè resulta que els personatges dels contes ja no fan els contes que els toquen, m'entén?

—Sí, un momentet que li passo amb el Departament d'Anàlisi Literària, eh?

—Ho sento, però nosaltres no hi podem fer res. Truqui al Telèfon d'Atenció al Lector Insatisfet...

—Mmm, no és competència nostra. Hauria de parlar amb la Mare Literatura. Vol l'adreça? Apunti...

La Mare Literatura vivia als afores de la ciutat, en un petit castell una mica ruïnós amagat entre uns plataners. Vaig trucar a la immensa porta de ferro:

—Que hi ha algú? —La porta es va obrir. Al fons d'una gran sala plena de llibres per tots els racons, una velleta seia en una mena de tron. Quan em va veure, la seva mirada es va il·luminar: uns ullassos blaus com dos tresors plens de tota la imaginació d'aquest món.

—Bona tarda. Miri, jo venia a dir-li que els contes...

—Ja ho sé, fill meu, ja ho sé. Ningú ja no els llegeix i els personatges fan el que volen. Fa temps que tinc pensada la solució a aquest gran caos dels contes, però necessitava que algú se n'adonés. Només cal fer la Gran Cadena Mundial, i tu la començaràs. Cada dia hauràs d'explicar tres contes a tres persones diferents, i aquestes els explicaran a tres persones més, i així successivament.

—Cada dia? —Ja em veia a sobre una feinada...

—Arribarà un dia que la gent tornarà a tenir ganes de llegir i trobarà les estones per fer-ho. I ho sabrem perquè aquest conte començarà a desaparèixer.

NÚRIA FIGUERAS: *Vols que t'expliqui un conte?*

Comprensió lectora**1 Tria la resposta correcta:**

- a) Per què creus que hi ha tanta pols a la biblioteca?
- Perquè hi viu un fantasma sense ànima.
  - Perquè no hi entra mai ningú a llegir.
  - Perquè la bibliotecària no és gaire polida.
- b) Per què els contes de la secció de llibres infantils han canviat?
- Perquè ajuden a imaginar i han somiat que canviaven.
  - Perquè el Departament de Cultura no hi té competència.
  - Perquè ningú no els llegeix i cada personatge fa la seva vida.
- c) Quina solució dóna la Mare Literatura?
- Que comenci la Gran Cadena Mundial.
  - Que s'aturi la Gran Cadena Mundial.
  - Que comenci la Gran Cadena d'Anàlisi Literària.

2 Ordena i completa aquestes frases que resumeixen la història:

- Després de llegir que la Rínxols d'or era perruquera el lector pensa que la seva àvia s'havia inventat els contes de dalt a baix.
- Un lector entra a la biblioteca perquè tenia ganes de rellegir els contes que li explicava la seva àvia quan era petit.
- L'àvia de la Caputxeta li explica que això és un campí qui pugui i que enyora quan enyora els personatges dels contes formaven històries que la gent llegia.
- Comença a llegir *Els tres porquets*, para i es pregunta si el llop no era dolent.
- El lector va a parlar amb la Mare Literatura que li diu que li ha d'explicar tres contes cada dia a tres persones.
- La Caputxeta vermella, el llop i l'àvia estan jugant a cartes i l'àvia els fa aturar, perquè hi ha algú que els llegeix.

3 Tria un d'aquests contes i escriu-ne el començament:

La Blancaneu i els set nans ■ *En Patufet* ■ *La ventafocs*

---

4 Pensa i opina:

a) L'àvia de la Caputxeta diu que els contes ajuden a imaginar i a somiar. Hi estàs d'acord? Per què?

---

b) Creus que la Gran Cadena Mundial que proposa la Mare Literatura és una bona pensada? Per què?

---

5 Aquests títols de contes estan barrejats. Escriu-los correctament:

a) El gat que escombrava l'escaleta _____

b) La princesa de l'emperador _____

c) La rateta de les meravelles _____

d) Les set cabretes i el pèsol _____

e) El vestit nou i el llop _____

f) Àlicia al país d'Hamelín _____

g) L'aneguet amb botes _____

h) El flautista lleig _____

GRAMÀTICA

Els pronoms personals forts

Completa el quadre amb els pronoms personals forts que hi ha en aquestes frases:

- Nosaltres anirem a Puigcerdà. I ells, que voldran venir?
- Si tu m'acompanyes al dentista, després jo et convidaré a dinar.
- Vols dir que van ser elles que es van endur la consola?
- Ell no sabia que demà és l'últim dia per apuntar-se al concurs de ball. Sort que vosaltres li heu dit que hi anés...

	Singular	Plural
1a persona		
2a persona		
3a persona		

Torna a escriure aquestes frases substituint el fragment destacat pel pronom personal fort corresponent:

- L'Esteve i l'Agnès han anat amb bicicleta; a l'**Esteve i l'Agnès** els agrada tant anar amb bicicleta!

_____

- Això no ho hem fet tu i jo. Aleshores, si no ho hem fet **tu i jo**, qui ho ha fet?

_____

- La meva àvia ha fet un pastís? No m'estranya: **la meva àvia** sempre troba una estona per fer pastissos.

_____

- Aquella noia porta trenes; per tant, **aquella noia de les trenes** no pot ser l'Anna.

_____

- La Gisela i tu sempre falleu en càlcul; si no fos per això, **la Gisela i tu** seríeu les millors en matemàtiques.

_____

- En Joan sempre es deixa portar pel seu germà; si no fos **pel seu germà**, en Joan seria un tros de pa.

_____

ORTOGRAFIA

Les vocals O, U àtones. Repàs de puntuació

- 1 Relaciona les paraules que siguin de la mateixa família, completa la primera amb la vocal o,u segons correspongui i escriu-les juntes:

b_____queta	o bomba	_____
s_____car	o bo	_____
enam_____rat	o morro	_____
b_____mbeta	o amor	_____
f_____rner	o suc	_____
am_____rrat	o boca	_____
b_____níssim	o forn	_____

- 2 Completa les paraules següents amb o, u i escriu-les al costat. Consulta, si cal, el diccionari:

o b_____tifarra	_____	o cart_____lina	_____
o rèt_____l	_____	o m_____ntar	_____
o all_____tjar	_____	o glob_____s	_____
o d_____plicat	_____	o t_____rró	_____
o r_____bí	_____	o s_____port	_____
o m_____ndial	_____	o p_____ntual	_____
o j_____ventut	_____	o m_____ntanya	_____

- 3 Puntua aquest text i posa les majúscules on calgui:

Víkings

Els víkings van ser un poble que va viure al nord d'europa des de la prehistòria fins a l'any 1000 allà el fred fa que la feina d'agricultor i de ramader sigui difícil per això des de l'antiguitat els víkings van construir ràpids vaixells que els van servir per comerciar els víkings podien ser noruecs suecs o danesos alguns van viatjar cap al mar bàltic d'altres van fundar pobles a les illes de gran britanya i irlandia van arribar gairebé al pol nord van poblar l'illa d'islàndia van passar per groenlàndia i van posar els peus al nord d'amèrica cinc-cents anys abans que cristòfor colom allà van comerciar amb els indis i van fundar alguns poblats els arqueòlegs n'han trobat les restes al cap de mil anys

Lectura

UN RECORD INOBLIDABLE

Aquest matí tothom ha arribat a l'escola contentíssim, perquè ens havien de fer una fotografia de la classe, que seria per a nosaltres el record més estimat de la nostra vida, segons ens ha dit la mestra. També ens ha dit que hi anéssim ben nets i ben pentinats.

Amb el cap ple de brillantina, he entrat al pati de l'escola. Tots els meus companys ja hi eren, i la mestra estava renyant en Geoffroy, que havia vingut vestit d'extraterrestre. El pare d'en Geoffroy és molt ric i li compra totes les joguines que ell vol. En Geoffroy ha dit a la mestra que volia que de totes passades el fotografiessin d'extraterrestre, i que, si no, se n'aniria.

El fotògraf també hi era, amb la seva màquina de retratar, i la mestra li ha dit que s'afanyés, que, si no, no ens quedaria temps per a la classe d'aritmètica. L'Agnan, que és el primer de la classe i, a més a més, és el preferit de la mestra, ha dit que seria una llàstima que ens quedéssim sense aritmètica, perquè a ell li agradava molt, i a més, havia fet bé tots els problemes.

El fotògraf ha decidit que ens havíem de col·locar en tres rengleres: la primera renglera asseguts a terra, la segona, drets al voltant de la mestra que estaria asseguda damunt d'una caixa, i la tercera, damunt de caixes.

Les caixes les hem anades a buscar al soterrani de l'escola. Ens hem divertit força perquè al soterrani no hi havia gaire llum i en Rufus s'ha posat un sac vell pel cap i ha cridat:

—Uuuuhh! Sóc un fantasma!

De tornada al pati la mestra i s'ha posat les mans al cap.

—Però si aneu ben negres! —ha dit.

Era veritat, de tant jugar en el soterrani n'havíem sortit una mica emmascarats. El fotògraf li ha dit que teníem temps de rentar-nos mentre ell preparava la màquina de retratar.

Un cop ens hem rentat i pentinat, hem tornat. Anàvem una mica mullats, però el fotògraf ha dit que no hi feia res, que a la foto no es veuria.

—A veure —ens ha dit el fotògraf—, voleu que la vostra mestra estigui contenta?

Li hem dit que sí, perquè nosaltres ens l'estimem molt, quan no la fem enfadar és molt simpàtica.

—Doncs llavors, el que heu de fer —ha dit el fotògraf— és fer bondat i anar cadascú al seu lloc per fer la fotografia. Els més grans, damunt les caixes; els mitjans, drets; els petits asseguts.

Hi hem anat, i el fotògraf s'ha posat a explicar a la mestra que amb una mica de paciència, de les criatures se'n pot fer el que es vol, però ella no se l'ha pogut acabar d'escoltar fins al final. Ha hagut de venir a separar-nos perquè tots volíem estar enfilats damunt de les caixes.

La mestra ens ha dit que ens advertia per última vegada, que després ens n'aniríem de dret

a l'aritmètica, llavors hem cregut que ens ho havíem de prendre amb calma i hem començat a col·locar-nos bé.

Ens hem instal·lat. A mi m'ha tocat assegut a terra, al costat de l'Alceste. L'Alceste és un company meu que està molt gras i sempre menja. S'estava cruspint una llesca de pa amb confitura i el fotògraf li ha dit que deixés de menjar, però l'Alceste ha contestat que li calia alimentar-se.

—Deixa aquesta llesca! —ha cridat la mestra, que estava asseguda just darrere seu.

Com que l'Alceste no s'esperava que li cridessin a cau d'orella, de la impressió li ha caigut la llesca damunt de la camisa.

—Ja l'hem dallonses —ha dit tot provant de recollir la confitura amb la llesca.

La mestra ha dit que només podíem fer una cosa, que era col·locar l'Alceste a l'última fila perquè no se li veiés la taca de la camisa.

—Eudes —ha dit la mestra—, deixa el lloc al teu company.

—No l'és pas, el meu company —ha respost l'Eudes—, i no li deixo el lloc, que es posi d'esquena a la foto, així ni se li veurà la taca ni la cara de pa de ral.

La mestra s'ha enfadat i per castigar l'Eudes li ha dit que hauria d'escriure cent vegades la frase: «No he de negar-me a cedir el lloc a un company que s'ha empastifat la camisa amb una llesca de pa amb confitura.» L'Eudes no ha dit res, ha baixat de la caixa i ha vingut cap a la primera fila mentre l'Alceste se n'anava cap a l'última. Això ha causat un cert desordre, sobretot quan l'Eudes s'ha creuat amb l'Alceste i li ha donat un cop de puny al nas. L'Alceste ha volgut clavar una puntada de peu a l'Eudes, però l'Eudes l'ha esquivada, és molt àgil, i l'ha rebuda l'Agnan, que s'ha posat a plorar i a bramar. La mestra l'ha consolat, l'ha mocat, l'ha pentinat i ha castigat l'Alceste a escriure cent vegades: «No he de pegar un company.»

—Massa poc! —ha dit l'Agnan.

Llavors la mestra li ha dit que ell també ho escriuria. L'Agnan s'ha quedat tan sorprès que ha deixat de plorar. La mestra ha començat a repartir càstigs alegrement, hem acabat que tothom havia d'escriure un munt de línies, i finalment ens ha dit:

—Ara, a veure si us decidiu a portar-vos bé. Si feu bondat us trauré tots els càstigs. O sigui, que fareu santament d'estar-vos quietets i de somriure a aquell senyor que ens farà una fotografia molt bonica!

Com que no volíem fer-la enfadar hem fet el que ens deia. Tothom ha somrigut i s'ha col·locat bé. Però aquell bon record que havíem de tenir per a tota la vida ens ha fallat, perquè ens hem adonat que el fotògraf no hi era. Se n'havia anat sense dir res.

Comprensió lectora**1** Contesta aquestes preguntes:

a) Per què els nens han arribat contents a l'escola?

---

b) Per quina raó la mestra estava renyant en Geoffroy?

---

c) Per què l'Agnan vol fer aritmètica?

---

d) Què hi van a fer, els nois, al soterrani de l'escola?

---

e) Què decideix fer la mestra amb l'Alceste quan s'embruta de confitura?

---

f) Per què un cop ben col·locats en Nicolàs i els seus companys no han pogut tenir el record?

---

2 Explica què vol dir l'expressió «repartir llenya»:

Que es porten bé i els donen un feix de llenya.

Que s'estan barallant i donant cops.

Que aprofiten les caixes de fusta per fer foc.

■ Escriu una frase utilitzant aquesta expressió.

---

3 Com està escrita la narració, en primera persona o en tercera? Qui explica la història?

---

4 Relaciona cada frase amb el personatge que li correspon:

a) Està molt gras i sempre menja.	•	• Geoffroy
b) El seu pare és molt ric i li compra totes les joguines que ell vol.	•	• Agnan
c) L'estimen molt, quan no la fan enfadar és molt simpàtica.	•	• Eudes
d) És el primer de la classe i, a més a més, el preferit de la mestra.	•	• Rufus
e) Ha decidit que ens havíem de col·locar en tres rengleres.	•	• Alceste
f) És un nen molt fort que dóna cops de puny.	•	• Mestra
g) En el soterrani es posa un sac vell al cap i crida que és un fantasma.	•	• Fotògraf

5 Inventa't un altre final per a la història.

- La mestra del petit Nicolàs com a càstig els fa escriure un munt de línies amb una frase perquè es recordin com s'han de fer les coses. Creus que és un bon sistema? Per què?
-

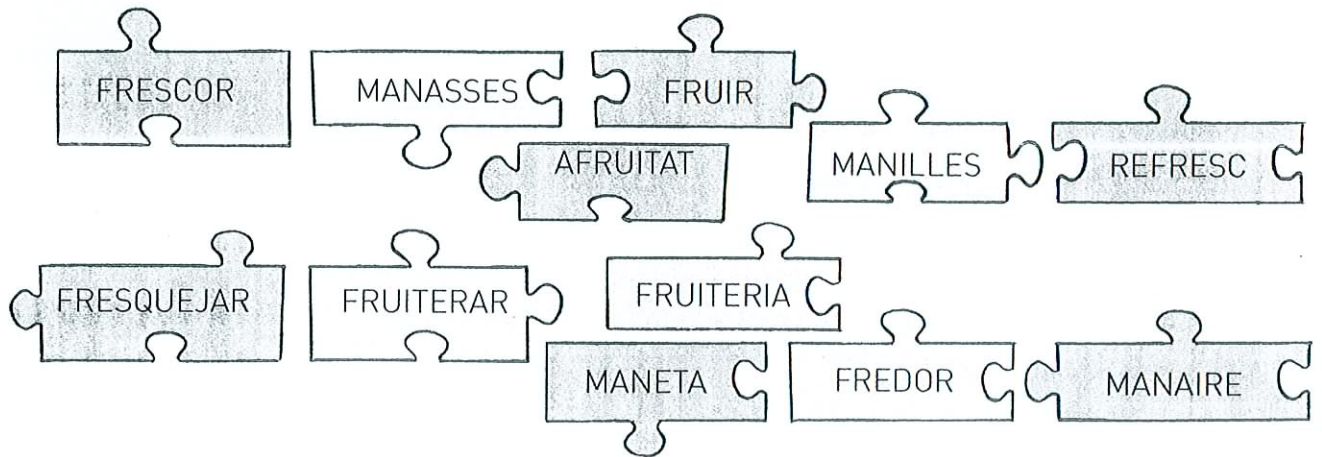
- Pensa en alguna persona a qui voldries fer canviar la seva actitud. Inventa't la frase que li faries repetir i explica per què.
-

LÈXIC

Les famílies de paraules

1 Agrupa les paraules d'aquest puzzle en tres famílies. Vés alerta perquè hi ha tres paraules intruses que no pertanyen a cap de les famílies:

Família 1: _____

Família 2: _____

Família 3: _____

2 Busca a la sopa de lletres sis paraules de la família de dormir i utilitza-les per completar les frases de més avall:

E	N	D	O	R	M	I	S	C	A	T
E	R	O	S	T	V	D	O	N	T	I
D	O	R	M	I	L	E	G	A	N	D
F	R	M	J	M	I	F	D	O	E	O
Z	N	I	M	G	B	X	O	L	M	R
D	W	D	O	R	M	I	T	O	R	I
O	Z	A	P	F	X	C	V	D	O	M
R	J	P	X	R	I	M	R	O	D	A

- Quan era petit m'agradava molt el conte de la Bella _____.
- Si estàs cansat i tens son, et convé fer una bona _____.
- L'Adela és una _____; no en té mai prou, de dormir.
- Han comprat un llit nou per al _____ del Joan.
- Només faig que donar voltes al llit; no hi ha manera que em pugui _____.
- Quan estàs mig adormit és que estàs _____.

1 Classifica els adverbis destacats d'aquestes frases segons el seu significat:

- És **aquí**.
- Va mar **endins**.
- Ho farem **seguidament**.
- Es troba **millor**.
- Plou **bastant**.
- Aleshores** va caure.
- Camina **lentament**.
- Anava **tard**.
- Es cansa **força**.
- Escriu **malament**.
- Viu **lluny**.
- Avançava **ràpidament**.
- Va acabar **feliçment**.

Adverbis de lloc (on?)	Adverbis de temps (quan?)	Adverbis de manera (com?)

2 Relaciona cada locució adverbial amb la vinyeta corresponent:

- a l'altra part
- frec a frec
- a la vora
- aquí mateix
- a la quinta forca
- davant mateix
- enllà enllà
- davant per davant

- a l'acte
- d'aquí a una estona
- en acabat
- cap al tard
- en aquest moment
- tot seguit
- de seguida
- més tard

ORTOGRAFIA

La dièresi. El punt i coma

1. Posa les dièresis que faltin i torna a escriure les frases. Recorda que posem dièresi per indicar que cal pronunciar la u dels grups *qüe*, *qüi*, *güe*, *güi*:

a) Vam visitar l'aqueducte que portava les aigües a la ciutat.

---

b) Hi ha una nova emissora de freqüència modulada.

---

c) Està més content que unes pasqües amb el seu paraigua nou.

---

d) Que passi el següent, si us plau.

---

e) Porten dièresi les paraules *lingüística* i *llengueta*?

---

2. Posa dièresi o accent damunt la i de les paraules que calgui i classifica-les al quadre:

Lluis	conduit	país	continui
homogeneïtat	països	ruïna	situi
raïm	reduïa	Lluisa	veïna

Porten dièresi	Porten accent

3. Completa aquestes frases amb la forma adequada:

- veïna** a) Els pèsols i les faves van dins d'una _____.
- beïna** b) Deixaré la clau a la _____ del costat.
- suïs** c) Sembla mentida que _____ tant!
- suís** d) M'agrada aquell formatge _____ que té tants forats.

4. Escriu punt i coma on correspongui en aquestes frases:

a) Ara l'Eulàlia també somreïa la por que havia sentit s'havia fos.

b) Els estrips s'han de sargir els forats s'han d'apedaçar.

c) No sabia si volia ànec o pollastre al final va demanar perdiu.

Escriu una notícia, real o inventada, sobre un fet que hagi passat a l'escola o al lloc on vius. Recorda que:

- a) El titular de la notícia ha de recollir la informació més important.
- b) El cos de la notícia ha de respondre a les preguntes següents:
  - o Què ha passat?
  - o Quan ha passat?
  - o On ha passat?
  - o Qui han estat els protagonistes?
  - o Per què ha passat?
- c) Pots il·lustrar la notícia amb una fotografia, un dibuix, un gràfic...

EL REPORTER

Lectura

DIVUIT IMMIGRANTS I MIG

—Papa, què és un emigrant?

—Doncs... és... com..., o sigui, un emigrant és..., és..., un emigrant és un que se'n va.

El pare es bellugava a la butaca d'un costat a l'altre com si estigués buscant una posició que no trobava. La seva butaca és vermella i és la seva butaca favorita, i el pare és l'únic a casa que s'asseu en aquesta butaca. El vaig mirar i vaig dir:

—I un immigrant?

—Doncs un que ve.

—Com?

—Ja ho has sentit, fill, i no m'atabalis, que estic mirant el partit.

«Fill» sóc jo. Bé, jo sóc en Claudi, però el pare i la mare, i de vegades l'àvia i els oncles i alguns professors de l'escola, em diuen fill. Tot i que jo no sóc fill dels meus oncles, ni de l'àvia ni de bon tros dels meus professors, però això ara no té res a veure.

—Papa, jo puc ser un immigrant?

—No diguis bajanades.

—No són bajanades, és que a classe d'Ètica la professora ha comentat que els immigrants són els nostres amics i que cal que els respectem i els estimem..., i també ha dit que qualsevol de nosaltres podria ser un immigrant.

—Has dit a classe... d'Ètica?

—Sí, d'Ètica, i la professora és la Maria Dolores, i diu que jo tinc molt potencial.

—D'Ètica! Quan jo era petit, teníem classe de Matemàtiques, i de Geografia, i de Llengua i aquestes coses, però... Ètica, què diables és això?

—Papa...

—Què?! No veus que estic mirant el futbol?

—Papa, Messi és un immigrant?

—Com?

—Messi, el futbolista, ja saps. Ell també és un immigrant?

—Això..., bé, en certa manera, d'alguna manera, no ho sé, suposo que sí que ho és. Però no aquesta classe d'immigrant.

—Quina classe?

—Ja saps què vull dir; no em posis nerviós.

—Doncs jo, de gran, vull ser immigrant, i ja està. Com Messi.

—Com tu vulguis.

De vegades, quan hi ha futbol a la tele, jo penso que el pare no té gaires ganes de parlar.

—Papa...

—Que no em deixaràs tranquil una estona?

—Papa, jo m'estimo molt els immigrants. I tu?

—Jo què?

—Tu t'estimes els immigrants o els odies? Diu la professora d'Ètica que hi ha molta gent que és molt intolerant i que odien els immigrants i que per això després passa el que passa.

—Mira, millor deixem-ho córrer.

El pare continuava mirant el partit de futbol. Jo crec que no tenia ganes de seguir parlant, però aleshores, sense apartar la mirada del televisor, em va dir:

—Vés amb compte, Claudi, vés amb compte.

—Amb què, papa?

—Amb tot això de l'amor als immigrants.

—Per què?

—Per què, per què?... És que no pots parar de fer preguntes?

—Diu la professora d'Ètica que tinc molt potencial, i diu que els qui són intel·ligents sempre són els qui fan més preguntes...

—D'acord, d'acord. Mira: a primera vista, tot sembla molt fàcil, però això dels immigrants és molt complicat. Un dia d'aquests aniré a parlar amb la teva professora Maria Dolores...

—La Maria Dolores també és immigrant. Va néixer en un país molt llunyà, a Amèrica, i després va venir a Espanya, i ara és la meua professora d'Ètica.

El pare ja no mirava el partit ni res. Ara feia un sorollet amb la llengua que sonava més o menys així: «crrr, crrr, crrr», i que no sé què significa.

—Papa...

—Ja està bé. S'ha acabat. Ja m'has fumut el partit amb tanta pregunta. Ja no tinc ganes de veure el futbol ni res.

El pare va apagar el televisor i va dir:

—Estaràs content.

I se'n va anar a la seva habitació. Jo em vaig quedar sol a la sala.

Als pocs segons, menys de sis o set segons, el pare va tornar a la sala. Va agafar una llauna de cervesa que s'havia deixat al costat de la butaca i se'n va anar una altra vegada.

Vaig agafar el comandament i vaig encendre la televisió.

Em vaig quedar mirant el partit. Jugava Messi.

Comprensió lectora

1 Contesta aquestes preguntes:

a) Per què el pare no tenia ganes de seguir parlant amb en Claudi?

---

b) De quina assignatura és professora la María Dolores?

---

c) Qui és Messi?

---

d) Segons en Claudi, com es comporta la gent intolerant?

---

e) Per què el pare d'en Claudi no acaba de veure el partit de futbol?

---

2 Relaciona cada frase amb qui la diu:

a) Els immigrants són els nostres amics i cal que els respectem i els estimem.

•

• Pare

b) Doncs jo, de gran, vull ser immigrant.

•

c) Els qui són intel·ligents sempre són els qui fan més preguntes.

•

• Claudi

d) No m'atabalis, que estic mirant el partit.

•

e) A primera vista, tot sembla molt fàcil, però això dels immigrants és molt complicat.

•

• María Dolores

3 Completa aquestes frases:

a) Un _____ és una persona que ve.

b) Un _____ és una persona que se'n va.

4 Assenyala quina d'aquestes frases resumeix més bé de què tracta la lectura:

En Claudi, de gran, vol ser immigrant per poder ser un futbolista famós. Al seu pare li agrada molt el futbol i anirà a parlar amb la professora d'ètica perquè l'ajudi.

En Claudi vol saber més coses sobre la immigració que han parlat a classe d'ètica. El seu pare, però, està mirant la tele i no té gaires ganes de respondre les preguntes del seu fill.

La Maria Dolores és la professora d'ètica i explica que cal estimar i respectar els immigrants. En Claudi té molt potencial però prefereix mirar el futbol per la tele.

5 Pensa i opina:

- Segons la Maria Dolores qualsevol de nosaltres podria ser un immigrant. Hi estàs d'acord? Per què?

- Creus que la postura del pare d'en Claudi en la conversa amb el seu fill és correcta? Per què?

LÈXIC

Els camps semàntics

Ratlla, en cada grup, la paraula que no pertany al camp semàntic i explica per què:

pi	farigola	espígol	romaní	menta
----	----------	---------	--------	-------

moixernó	gírgola	espàrrec	fredolic	rovelló
----------	---------	----------	----------	---------

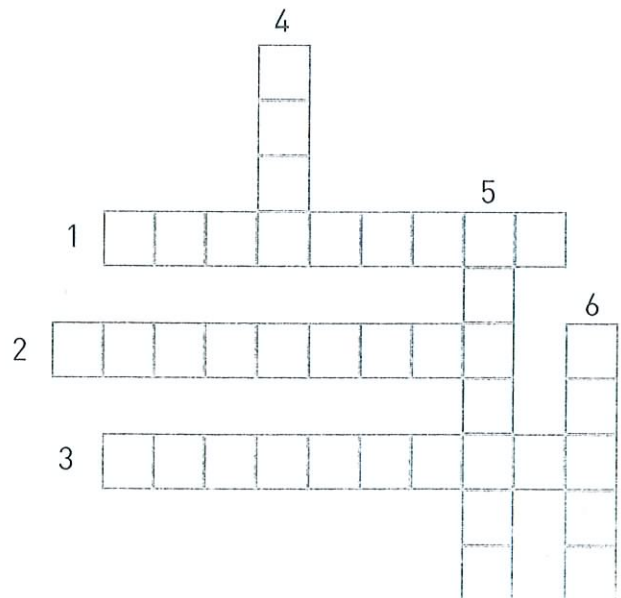
arròs	mill	blat	civada	cigrons
-------	------	------	--------	---------

pebrot	taronja	carxofa	ceba	tomàquet
--------	---------	---------	------	----------

aranya	espiadimonis	abella	formiga	marieta
--------	--------------	--------	---------	---------

Resol aquests mots encreuats:

1. Vehicle de dues rodes, amb un selló i un manillar, que es mou mitjançant dos pedals.
2. Vehicle més petit que un camió, però més gran que un cotxe, que serveix per transportar mercaderies.
3. Vehicle volador que s'enlaira gràcies a una hèlice que té al sostre i que gira moguda per un motor.
4. Vehicle de transport de passatgers a les ciutats, que va proveït d'un taxímetre.
5. Vehicle de motor amb quatre rodes, les dues de darrere molt grosses i que es fa servir en les feines del camp.
6. Vehicle format per una estructura que va muntada sobre dues rodes i que es mou perquè l'estira un animal.

A quin camp semàntic pertanyen totes les paraules que has escrit?

Refés aquest menú d'un restaurant posant cada grup de preposició i nom on correspongui:

RESTAURANT el TASTET

1R. PLAT
CREMA AMB SAMFAINA
ARRÒS DE MADUIXA
MACARRONS EN ESCABETX

2N. PLAT
MANDONGUILLES DE MÚSIC
TRUITA A LA BOLONYESA
SARDINES DE PATATES I CEBA

POSTRES
IOGURT AL FORN
POMES DE VERDURES
POSTRES AMB BACALLÀ

RESTAURANT el TASTET

1R. PLAT

_____

_____

2N. PLAT

_____

_____

POSTRES

_____

_____

Tria la conjunció més adient per unir cada parella d'oracions. Hi ha més d'una possibilitat:

i-però-doncs-perquè-per tant

a) Volíem venir. Feia mal temps.

_____

b) Se'n va a dinar. Té molta gana.

_____

c) Menja't primer la xocolata. Després acaba't el pa.

_____

d) La sopa és freda. L'escalfarem al microones.

_____

e) Plou. No anirem a la platja.

_____

Inventa't i escriu un grup de preposició i nom per a cada cas:

o una tauleta _____

o una casa _____

o unes ungles _____

o un arbre _____

o una càmera _____

o uns altaveus _____

ORTOGRAFIA

L'apòstrof en els pronoms febles. Els dos punts

1 Apostrofa els articles que calgui:

- o la història _____
- o el ofici _____
- o la avinguda _____
- o la obra _____
- o l'hivern _____

- o la estratègia _____
- o el iode _____
- o el aeròdrom _____
- o el empatx _____
- o la immortalitat _____

2 Escribeu correctament els pronoms destacats en les frases següents:

- a) **Me el** van donar trencat. _____
- b) **Te els** van fer tots nous? _____
- c) Vostè ha d'anar **se en** de seguida. _____
- d) No va voler veure **ens**. _____
- e) Confondre **se** és mal senyal. _____
- f) Suqueu **ne** una amb oli. _____

3 Substitueix els grups de paraules destacats per la combinació de pronoms corresponent:

me'l
me la
me l'

- a) Em menjo **la poma**. _____
- b) Em deixa **el diccionari**. _____
- c) Em miro **el programa**. _____

te'l
te la
te l'

- d) Et dic **l'adreça**. _____
- e) T'explico **el conte**. _____
- f) Li diré **el número**. _____

se'l
se la
se l'

- g) S'omple **la boca**. _____
- h) Es mira **el dibuix**. _____
- i) Es pensa **la feina**. _____

4 Posa dos punts on correspongui i completa amb comes les frases que ho necessitin:

- a) Hem vist plantat moltes flors dàlies margarides clavells begònies...
- b) Aquests són els meus amics l'Anna l'Edurne l'Eloi i en Max.

- En el text següent s'han barrejat dos relats breus: un de realista i un altre de fantàstic. Destria els fragments que pertanyen a cada relat i escriu-los separats. Després, escriu el final de cadascun tenint en compte el tipus de relat que és:

Vet aquí el drac FLi-Flai-Flo, que tenia tres noms perquè tenia tres caps. La Marta va anar a casa dels seus oncles perquè era l'aniversari del seu cosí Òscar. De cop i volta, a la Marta li van venir ganes de fer pipí, i se'n va anar corrents al lavabo. El drac s'avorria d'allò més perquè posar-se d'acord tres caps era tota una complicació: quan un cap volia anar a la biblioteca, l'altre se'n volia anar a veure un partit de futbol i el tercer volia anar al cinema. Va tancar la porta, es va posar de puntetes, va passar el baldó, i va fer pipí tranquil·lament. Total, que com que no es posaven mai d'acord acabaven enrabiats i quedant-se a casa més avorrits que una ostra. Després, es va rentar les mans i va anar per obrir la porta però... la porta no s'obria!

Relat realista

Relat fantàstic

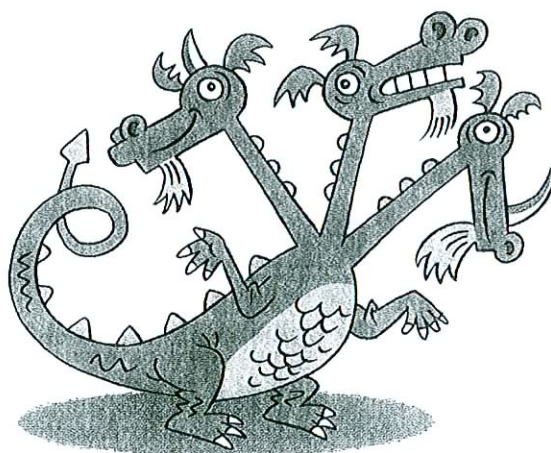

Lectura**PIRENE**

Entre les moltes gestes que va dur a terme l'heroi grec Hèracles, que els romans coneixerien amb el nom d'Hèrcules, segurament les més famoses són les conegudes com els Dotze Treballs.

Els déus van sotmetre Hèracles a prova, fent que es posés al servei del rei Euristeu de Micenes, que era cosí seu, durant dotze anys. Si durant aquests dotze anys Hèracles era capaç de dur a terme amb èxit tots els treballs que Euristeu li encomanés, aconseguiria la immortalitat.

Euristeu va encarregar a Hèracles dotze treballs que tothom considerava impossibles, però l'heroi va triomfar en totes les proves i va conquerir així un lloc entre els déus. Aquests dotze treballs van ser: la cacera del lleó de Nemea, la lluita contra l'hidra de Lerna, la captura del senglar d'Erimant, la persecució de la cérvola de Cerínea, l'extermini de les aus monstruoses del llac Estimfal, la neteja dels estables d'Àugies, el combat contra el brau de Creta, l'obtenció del cinturó d'Hipòlita, el robatori dels bous del gegant Gerió, la caça del gos Cèrber i les pomes d'or del jardí de les Hespèrides. Hèracles no solament va triomfar en aquests dotze treballs, sinó que, a més, en els seus viatges cap a les terres llunyanes on els havia de dur a terme, va viure tota mena d'aventures i va realitzar gestes de tota mena.

La majoria de les gestes d'Hèracles van ser actes nobles i valents, però, en uns quants casos, l'heroi va cometre injustícies o va perjudicar persones innocents. Aquest va ser el cas de Pirene. Quan Euristeu va encarregar a Hèracles que li portés els bous del gegant Gerió, que pasturaven en una illa remota, l'heroi va haver d'emprendre un llarg viatge cap a les terres d'occident, més enllà fins i tot dels límits occidentals de la Mediterrània i del riu Oceà. Aquest viatge el va fer passar per les terres del rei Bèbrix, un reialme que es trobava al sud de les Gàl·lies, aproximadament on hi ha avui la ciutat de Narbona. El rei va convidar Hèracles a passar uns dies descansant al seu palau, sense sospitar, és clar, que aquella invitació generosa havia de dur la desgràcia a la seva família.

I és que el rei tenia una filla, la princesa Pirene, que es va enamorar perdudament d'aquell viatger fort i valent. I Hèracles, traint la confiança del seu amfitrió, es va aprofitar d'aquest enamorament, va enganyar la princesa amb falses promeses d'un futur casament i se'n va anar després sense ni tan sols acomiadar-se.

Un temps després, trista i ja convençuda que Hèracles l'havia enganyat, Pirene va descobrir que estava embarassada. L'embaràs va arribar a terme, però la princesa, en comptes de donar a llum un nadó fill de l'heroi, va parir una horrible serp.

Horroritzada, la pobra Pirene va fugir a les muntanyes, on va trobar la mort entre les urpes de les feres.

Quan Hèracles, després de capturar els bous de Gerió, va emprendre el viatge de tornada a Micenes, va tornar a passar pel reialme del rei Bèbrix. Tots els habitants d'aquelles terres explicaven i comentaven la terrible història de la princesa abandonada i planyien la desgràcia que

s'havia abatut damunt la família reial. Hèracles va sentir explicar la història i es va sentir trist i penedit com no s'havia sentit mai abans. Va interrompre immediatament el seu viatge i va començar a explorar les muntanyes que envoltaven la capital buscant les restes de Pirene.

La recerca va ser llarga, però al final, un dia, Hèracles va trobar en una remota fondalada el cos sense vida de la princesa. Dominat pel dolor, va prometre que construiria per a ella una tomba tan especial que ni els homes ni els déus no n'haurien vist mai cap d'igual.

Va enterrar Pirene on l'havia trobat, molts quilòmetres al sud de Narbona, i va començar a amuntegar pedres damunt la fossa per formar un túmul.

Hèracles amuntegava incansablement pedres i pedres, penyes i enormes roques, però mai no trobava que el túmul fos prou gran. El munt de pedres i roques aviat va ser alt com un turó, després com una muntanya, després com una carena... Però Hèracles continuava i continuava, boig de pena i de vergonya.

Finalment, quan l'heroi es va donar per satisfet, en considerar que el monument funerari de Pirene ja era prou grandíós, damunt el sepulcre de la princesa abandonada s'alçava no una simple tomba, sinó una imponent serralada de vessants abruptes, fondes valls i altíssims pics.

I quan Hèracles se'n va anar, els habitants d'aquelles terres van batejar aquella nova serra amb el nom de la princesa morta: el Pirineu.

Comprensió lectora**1** Contesta aquestes preguntes:

a) Per què Hèracles havia de fer els Dotze Treballs? Quina recompensa obtindria?

---

b) Quina prova va portar Hèracles a viatjar cap a les terres d'Occident?

---

c) Què va fer el rei de Bèbrix quan Hèracles va passar pel seu reialme?

---

d) De quina manera va enganyar Hèracles a l'enamorada Pirene?

---

e) Què va construir Hèracles damunt el sepulcre de Pirene?

---

2 Explica si aquesta història és real o de ficció. Què t'ho fa pensar?

---

3 Assenyala el significat de les paraules destacades:

a) Les **gestes** són:

Fets importants que mereixen ser recordats.

Moviments de la cara o de les mans.

b) Pirene és una persona **innocent** perquè:

Va néixer el dia 28 de desembre.

No té mala intenció i resulta fàcil d'enganyar.

4 Pensa i opina:

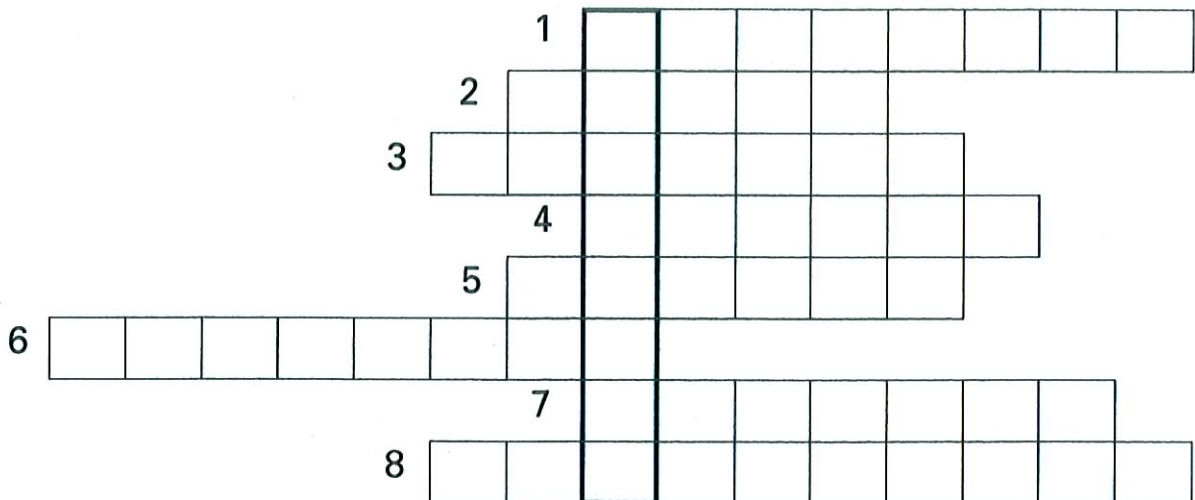
- Abans de prendre decisions que afecten altres persones hem de reflexionar. Hi estàs d'acord? Raona la teva resposta.

_____

- Creus que Hèracles havia reflexionat sobre les conseqüències d'enganyar la princesa? Per què?

_____

5 Llegeix un altre cop el paràgraf dels dotze treballs d'Hèracles i completa els mots encreuats. A la columna vertical obtindràs el nom amb què els romans coneixien Hèracles.

1. De qui era el cinturó que va haver d'obtenir Hèracles?
2. Quin nom tenia el gegant a qui va robar els bous?
3. Nom de la cérvola que va perseguir.
4. Nom del gos que va caçar.
5. Estables que va haver de netejar.
6. Nom del llac on va eliminar les aus monstruoses.
7. D'on era el senglar que va capturar?
8. Nom del jardí on hi havia les pomes d'or.

LÈXIC

Sinònims i contraris

Busca a la sopa de lletres l'antònim de les paraules següents:

- prim _____
- antigues _____
- suau _____
- fort _____
- frenar _____
- estrènyer _____
- lentitud _____
- sort _____
- divertit _____

X	T	R	F	H	D	I	S	S	O	R	T
F	I	S	E	I	X	A	M	P	L	A	R
B	R	E	B	J	P	V	K	H	M	P	N
Z	R	G	L	N	A	F	A	Z	I	I	H
M	O	D	E	R	N	E	S	L	B	D	E
O	V	L	S	Y	C	D	P	W	Z	E	L
Z	A	T	U	X	I	U	R	G	L	S	N
F	R	U	Y	Q	F	E	E	K	I	A	O
R	I	A	C	C	E	L	E	R	A	R	P

Torna a escriure aquestes frases substituint les paraules destacades pel sinònim més precís:

Es va sentir un gran **soroll** de cassoles per terra. remor - rondineig - esclat - terrabastall

La meva habitació és molt **gran**. immensa - enorme - espaiosa - gegantina

L'avi va molt **ràpid** per l'edat que té. lleuger - veloç - rabent - diligent

Relaciona les paraules que es diuen normalment a cada lloc per les que són sinònimes:

- A Lleida...
- retxa
  - poal
  - llavar
  - calces
  - néixer

- galleda
- nàixer
- mitges
- ratlla
- rentar

- A Mallorca...
- lletuga
  - forqueta
  - ciuró
  - treure
  - cussa

- forquilla
- gossa
- enciam
- cigró
- traure

- A Barcelona...
- mandra
  - algú
  - gerro
  - tarda
  - néixer

- qualcú
- prompte
- peresa
- pitxer
- rentar

- A València...
- colp
  - tovalla
  - hui
  - got
  - cussa

- avui
- agafar
- tassó
- cop
- traure

- 1 Llegeix aquest text i ratlla les oracions intruses. Després, divideix-lo en paràgrafs i torna a escriure'l:

L'ou

L'ou d'un ocell és un ésser viu protegit amb una closca dura. Quan és acabat de pondre, l'ou només conté la clara i el rovell. La mare li dona escalfor assegant-s'hi a sobre. El rovell nodreix l'ocell fins que després d'unes setmanes ja està a punt de sortir. Coem les patates pelades i sense sal. Un aneguet es pot alimentar tot sol quan només té un dia. Cal prendre sempre la dosi que ens han receptat de cada medicament. Però això no passa en tots els ocells. Molts no hi veuen i depenen dels seus pares per menjar. Per a algunes espècies això significa molts dies d'esforç.

- 2 Contesta ara aquestes preguntes sobre el text que has escrit:

El text està format per _____ paràgrafs i _____ oracions.

ORTOGRAFIA

Paraules amb B, V. Les cometes

1 Completa aquestes paraules amb b o v i escriu-les al costat:

o fe_____re _____	o en_____eja _____
o gam_____a _____	o em_____ruix _____
o mar_____re _____	o min_____ar _____
o sa_____erut _____	o mo_____iment _____

2 Completa les paraules de la mateixa família amb la lletra que correspongui i després tria la més adequada per completar cada frase:

nou no_____etat, reno_____ar

Cal _____ el material.

tou esto_____ar, to_____a

La calor va _____ les espelmes.

rep re_____edor, re_____uda

Quina _____ més càlida!

llop llo_____a, llo_____ató

El llop i la _____ són al cau.

neu ne_____ar, ne_____ada

Ha caigut una _____ molt forta.

3 Completa cada frase amb la paraula que hi correspon. Utilitza, si cal, el diccionari:

bola - vola

a) Cada vegada _____ més amunt.

b) Vol que li regalem una _____ de vidre.

beure - veure

c) Tinc set; deixa'm _____ una mica d'aigua.

d) Des del cim es podia _____ tota la vall.

vena - bena

e) Si et surt sang, t'hi hauràs de posar una _____.

f) M'han de treure sang de la _____.

4 Continua aquestes frases com tu vulguis utilitzant les cometes per reproduir les paraules de la persona que parla:

La mare va dir al fill: _____.

La Sònia va cridar plena d'alegria: _____.

Llegeix aquesta llegenda i marca quina part correspon al plantejament, al nus i al desenllaç de la història:

La llegenda del malpàs

Es conta que quan el rector de Mura visitava els feligresos de la parròquia de Santa Creu de Palou es feia dur en una d'aquelles cadires portàtils anomenades baiards.

La cadira era traginada per dos mossos del poble. Aquests xicots generalment solien ser els més entremaliats, ja que, com a correctiu per les seves trapelleries, eren convidats si us plau per força pel rector a fer de portadors dels seus quilos.

En una d'aquestes visites, els dos xicots —honorats amb la difícil tasca d'arrossegar la cadira— estaven especialment enfadats amb el mossèn que, per cert, no era gens escardalenc i es van posar d'acord per tal de donar-li un escarment. Quan passaven pel vessant pendent, estret i rocós d'un turó, els dos xicots van "ensopegar" i van estimbar cadira i rector cingle avall.

Des de llavors que aquest lloc és anomenat el turó del Malpàs.

LLEGENDA POPULAR

Contesta aquestes preguntes sobre la llegenda que has llegit:

a) Què et sembla que hi ha de real i què de fantàstic a la llegenda?

---

b) Quina fórmula d'encapçalament hi ha? I d'acabament?

Lectura**EM DIC... JULES VERNE**

Em dic Jules Verne, vaig ser escriptor i per a molts l'inventor de la ciència-ficció. Perquè vaig ser el primer escriptor famós que no només es va dedicar a escriure històries, sinó que es va esforçar a imaginar les possibilitats de la ciència i les aventures que podien sorgir dels invents. Per exemple, vaig ser el primer escriptor que es va imaginar un submarí. A la meva època, ningú no podia imaginar una embarcació que servís per navegar sota l'aigua. Tampoc no existien les naus espacials, ni els helicòpters. Mai no vam poder pujar-hi ni tan sols veure'n un, ni saber com eren. Però, per sort, jo tenia molta imaginació.

Gràcies a aquesta facilitat vaig poder fer gaudir la gent amb molts viatges increïbles. Li vaig fer imaginar el fons del mar, el centre de la Terra, els països més exòtics del món, la superfície de la Lluna... Per això vaig ser un escriptor tan famós: perquè vaig somiar grans aventures i perquè vaig fer somiar a tots els que em van llegir.

La meva primera «aventura»

No és una exageració: des de molt petit, gairebé des que vaig néixer a Nantes (França), el 8 de febrer de 1828, vaig tenir ganes de viatjar. Quan em van batejar, el meu pare Pierre, que era un gran advocat, em va mostrar a tota la família i va dir: —«El meu Jules també serà advocat». Pobre pare! ¿Qui li havia de dir que el seu primer fill, que aleshores batejaven, tenia un esperit aventurer i fantasiós, i que no serviria per estar tancat en una oficina?

Vaig ser un bon estudiant. Vaig treure bones notes sobretot en geografia, i ja aleshores vaig escriure alguns relats curts. Res de significatiu... o potser sí?

El meu pare va ser un home molt sever. Tenia ganes que jo fes el que ell volia, com gairebé tots els pares, però s'enfadava quan veia que això no era així. Recordo que vam tenir moltes discussions i recordo, especialment, el dia que vaig fugir de casa. Sí, sí, i no més tenia onze anys, vaig agafar una maleta petita i me'n vaig anar cap al port.

Em vaig embarcar en una nau que anava cap a l'Índia. Em fascinava la idea d'anar de grumet cap a un lloc tan llunyà, conèixer aquella terra tan diferent, amb tants colors, els elefants, les sedes, els temples sagrats...

Però el meu pare va aconseguir trobar-me, i em va fer sortir del vaixell. I com es va enfadar! Mai no s'havia enfadat tant. Em va fer molts crits i em va dir, molt seriós: «Jules, m'has de prometre que a partir d'ara només voldràs viatjar amb la imaginació». Jo no sabia què dir. D'una banda tenia ganes de conèixer nous móns, però per l'altra no volia tenir més problemes amb el pare. A més a més, sí que era cert que embarcar-me jo sol havia estat una idea molt perillosa. Així que, al final, li vaig dir: «Sí, pare. Ho prometo». I des d'aleshores vaig fer servir l'única eina que tenia per viatjar: la imaginació.

La passió pels llibres

Als disset anys vaig començar a llegir llibres amb entusiasme. Fins i tot vaig escriure una obra en vers per a titelles, dedicada a la meva cosina Caroline.

Em vaig traslladar a París per estudiar Dret, cosa que va calmar la ira del meu pare. En aquells moments, en aquella ciutat hi havia molts problemes socials, els obrers de les fàbriques començaven a protestar contra els amos rics. Per això, la meva tieta, a casa de la qual m'havia d'instal·lar, va marxar de la capital; de manera que el meu pare em va haver de proporcionar els diners necessaris per viure en una petita pensió.

El meu pare pensava que si em donava només els diners necessaris, els hauria de gastar tots per estudiar la carrera. Però ell mai no va saber que molts dies només menjava pa i llet, i així podia comprar... llibres! Llibres i més llibres. Ni tan sols em vaig comprar camises noves, no em calien. No vaig menjar ni em vaig vestir bé, però recordo aquella època com la més feliç de la meva vida.

La novel·la de la ciència

Al meu amic Alexandre Dumas li brillaven els ulls quan li vaig explicar la idea: «La novel·la de la ciència!». Escriure sobre els avenços científics, imaginar aventures basades en els nous invents i les seves possibilitats. A la meva època, la ciència estava molt de moda. Tothom es meravellava dels avenços tecnològics. Per què no escriure sobre aquests avenços? I, encara millor, per què no escriure sobre els progressos científics del futur?

Durant aquells dies em llevava a les cinc de la matinada. Menjava molt poc, però vaig comprar un piano per escriure operetes. I després... cap a la biblioteca! A estudiar geografia, botànica, química, astronomia, mecànica... Em vaig informar amb l'ajut de diversos especialistes sobre aquestes matèries. Estava assentant les bases de les meves futures novel·les.

Sense adonar-me'n, construïa al meu cervell tot el que calia per ser un dels escriptors més llegits del món.

Em vaig casar amb Honorine de Viane i vaig treballar com a agent de borsa, però la meva obsessió era escriure, i per això descansava molt poc. Estar a la Borsa em va servir per aprendre sobre economia, sobre societat, i sobre la importància de la tecnologia. Fins i tot vaig poder fer el primer viatge fora de França, vaig anar a Escòcia. Que bonics que són els prats i les muntanyes escoceses! I que bonic va ser el viatge a Noruega que vaig fer dos anys després! Ah!, i quina felicitat quan, en tornar, va néixer el meu primer fill! Alguna cosa em deia en aquells anys, que la meva vida seria especial!

Comprensió lectora**1** Contesta les preguntes següents:

a) Per què es diu que Jules Verne és l'inventor de la ciència-ficció?

---

b) Per què va ser un escriptor famós?

---

c) Va aconseguir viatjar a l'Índia quan tenia onze anys? Per què?

---

d) De quina manera va haver de viatjar en Jules, abans de casar-se?

---

e) Per què es va traslladar a París?

---

f) Què feia per poder comprar-se llibres?

---

2 Com està escrita la narració, en primera persona o tercera?

- Digues si creus que és realment en Jules Verne qui narra la història. Escribe els motius que t'ho fan pensar.

---

3 Explica què és la novel·la de la ciència.

---

4 Has tingut mai una “aventura” com la de Jules Verne? Explica l’aventura que has tingut o que t’agradaria tenir.

---

5 Pensa i opina:

■ El pare d'en Jules Verne es va enfadar molt quan el seu fill, amb onze anys, es va embarcar en una nau per anar a l'Índia. Creus que tenia motius per enfadar-se tant? Raona la teva resposta.

■ Creus que és encertada la promesa que fa en Jules al seu pare de viatjar només amb la imaginació? Per què?

---

6 En Jules Verne, amb les seves novel·les, va fer possible que la gent pogués viatjar amb la imaginació:

■ Has viatjat mai amb la imaginació? On?

■ És important fer servir la imaginació? Per què?

■ Pensa i digues per a quines altres coses pot anar bé utilitzar la imaginació.

ORTOGRAFIA

La H. Signes d'interrogació i d'exclamació

- 1 Busca en aquesta sopa de lletres set paraules que s'escriuen amb h intercalada i escriu-les al costat de la definició corresponent:

R	E	C	T	U	H	N	I	O
I	N	H	U	M	A	S	T	P
R	H	O	T	C	H	F	K	R
C	O	H	E	S	I	O	Ç	O
H	R	R	C	S	R	Q	I	H
H	A	C	P	T	O	S	T	I
V	B	I	U	T	O	V	N	B
T	O	T	H	O	M	E	S	I
S	N	T	P	Y	X	H	H	R
C	A	D	H	E	S	I	U	S

- 2 Completa aquestes paraules amb una h i escriu-les al costat. Vés alerta perquè hi ha tres paraules intruses. Utilitza el diccionari:

o ____armonia _____	o ____umanitat _____
o ____èlice _____	o ____astronomia _____
o ____erbicida _____	o ____armonia _____
o ____ípica _____	o ____ostessa _____
o ____ivernacle _____	o ____immòbil _____
o ____oròscop _____	o ____umor _____
o ____ortalissa _____	o ____ivern _____
o co____et _____	o ____istòria _____

- 3 Puntua aquestes expressions amb els signes d'admiració, d'interrogació i les comes que hi falten:

- o Ah caram
- o Quina por
- o Has dit que vindrà la Mercè oi
- o Ui quina gentada
- o Que t'agraden les lleties
- o Bah ja ho has hagut d'esbombar tot
- o Oh quina sorpresa

LÈXIC

Els prefixos

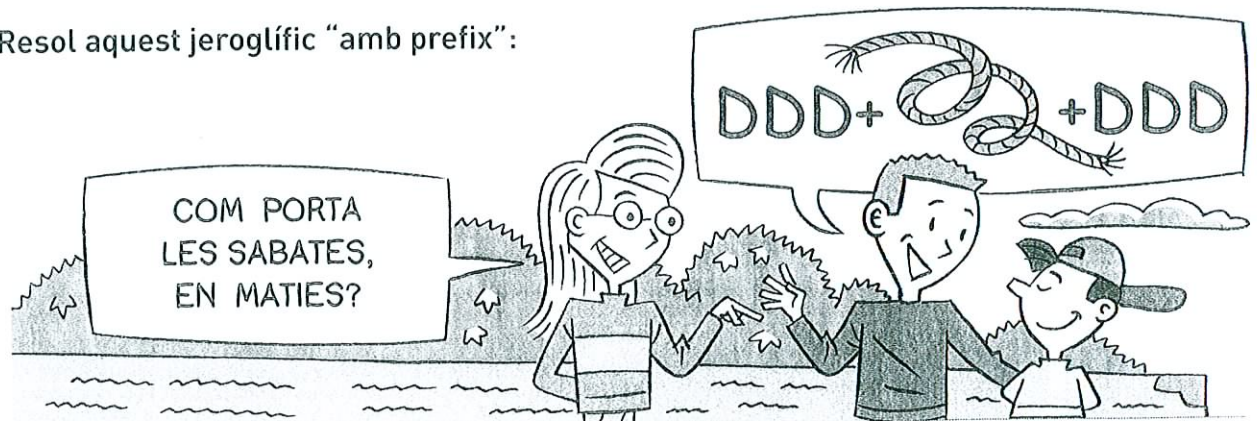
Escriu separats el prefix i el mot primitiu de què es componen cadascun d'aquests derivats:

	Prefix	Paraula primitiva
intercultural		
avantprojecte		
desafinar		
teleoperadora		
preconcebut		
besàvia		
reconstruir		
expresident		
sotsinspector		
postvenda		
multifunció		
autocorrectiu		

Completa la sèrie següent utilitzant el prefix en- amb el significat de "ficar dins de". Recorda que el prefix en- s'escriu em- davant de b, p, m:

butxaca	_____
_____	ensacar
forn	_____
_____	engabiar
funda	_____
presó	_____
_____	embotellar

Resol aquest jeroglífic "amb prefix":

Escriu al costat de cada oració si és enunciativa, exclamativa o interrogativa:

- a) Quina música tan excepcional! _____
- b) La truita em fa venir mal de cap. _____
- c) En Guillem vol aprendre a tocar la guitarra. _____
- d) Ja heu anat a llençar les escombraries? _____
- e) Afanya't, que farem tard! _____
- f) Qui té gana? _____

Escriu una resposta afirmativa i una resposta negativa per a cadascuna de les preguntes següents:

Qui m'ha apagat l'ordinador?

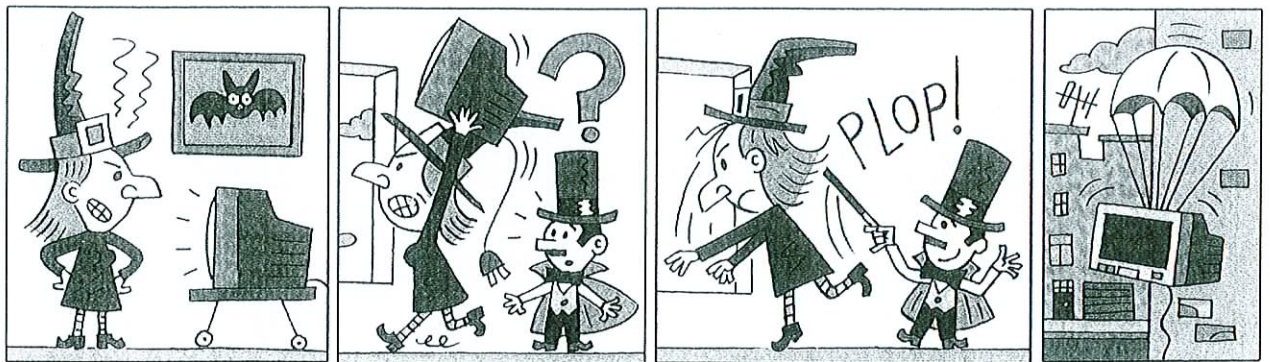
Ha nevat gaire aquesta nit?

Observa aquesta tira còmica i explica-la escrivint una o més oracions enunciatives, exclamatives o interrogatives per a cada vinyeta:

Lectura**USIQUQUMADEVU I UTOMBINDE**

Conten els vells que a les aigües profundes del gran riu llunange, que nosaltres coneixem com el Níger, el riu negre, hi vivia un terrible drac. L'anomenaven Usiququmadevu i deien que era tan llarg i molsut com el seu nom. La seva pell era rasposa com de paper de vidre, i verdsosa com la selva que vorejava el gran riu com una galeria.

Als vespres, quan es feia fosc, a la vora del foc, els vells explicaven contes del terrible Usiququmadevu als petits. A vegades, les mares renyaven els seus fills tot dient-los:

—Si no us porteu bé, vindrà Usiququmadevu i se us emportarà!

Tothom n'havia sentit parlar. Però algú l'havia vist mai? Ningú no es creia que Usiququmadevu fos un monstre de debò, sinó un drac de llegenda.

Però vet aquí que un dia la princesa Utombinde va decidir d'anar-se a banyar al riu amb les seves amigues. Feia un dia preciós, i el sol picava molt. Que bé nedar i jugar amb l'aigua!

Tot de sobte, però, les aigües calmades del gran riu van començar a fer remolins i la seva lluentor va començar a enfosquir-se. De cop i volta, va sortir de l'aigua una gran cua de peix coberta d'escates esmaltades de color verd maragda. Es bellugava formant unes onades gegantines. Tot seguit, va aparèixer un cos descomunal, ple d'aletes espinoses que de tant com esquitxaven feien ploure. I, finalment, un cap enorme, amb uns ulls que li sortien de les conques i amb un gran diamant enmig del front. Dins de la seva boca serpejaven tres llengües que semblaven llangardaixos. I amb els seus esbufecs escopia grans sortidors d'aigua. Usiququmadevu! El drac del gran riu llunange!

Les noies i la princesa Utombinde van intentar tornar cap a la riba a grans braçades. Usiququmadevu se'n reia a grans riallades, de nervioses que estaven.

—Usiququmadevu! Deixa'ns tornar a casa.

—Si balleu per mi, us deixaré marxar. Així podreu explicar als que conten rondalles al poblat que jo no sóc un monstre de llegenda sinó de bo de bo. Ha, ha, ha!

Però aleshores Usiququmadevu es va girar i va veure la princesa que intentava fugir. Utombinde era una noia molt maca però molt orgullosa. Ella no es rebaixava a demanar favors ni a suplicar a ningú, ni tan sols al drac del riu llunange. El monstre li va aturar el pas amb una de les seves aletes punxegudes i se la va cruspir d'una glopada.

Les amigues de la pobra Utombinde van córrer bo i despullades al poblat. I allà van explicar el que havia passat, que no era pas un conte sinó un fet de bo de bo.

De seguida, el rei, el pare d'Utombinde, va cridar els seus llancers i els arquers més valents i els va enviar a combatre amb el gran drac per salvar la seva filla. Van caminar fins a la riba del gran riu llunange, i es van posar a cridar el monstre:

—Usiququmadevu! Usiququmadevu! Surt del riu si t'atreveixes! Que ens tens por?

—Potser sí que ets un drac de llegenda i no pas de debò! Ha, ha!

Això el va fer enfadar d'allò més.

—Ah, sí? De llegenda, dieu?

D'un rampell, Usiququmadevu va sortir del riu, va fer quatre cuejades, va bufar esquitxos pels narius fent grans escarafalls, va obrir la gran bocassa i d'una xuclada es va empassar tota la colla de valents guerrers.

Mig volant mig arrossegant-se va fer cap al poblat. Allà va acabar el seu gran festí, cruspint-se tota la gent, ramats i tot.

Només un xicot es va poder escapar. Arrossegant-se entre l'herbei, va aconseguir d'arribar a la selva. Hi va entrar sense por. La seva intenció no era fugir, sinó preparar-se per enfrontar-se amb el drac que s'havia menjat la princesa Utombinde.

Va cridar els animals demanant-los ajuda. De tots els que van respondre-li, es va quedar amb quatre lleopards, perquè salten amb gran agilitat i tenen unes urpes i uns ullals molt punxeguts. Va muntar al damunt de l'elefant més alt i fort i va anar a la recerca d'Usiququmadevu.

El gran drac ja l'esperava, amb ganes d'enllestir-lo d'una sola mossegada. Però, en veure'l muntat dalt d'aquell gros elefant i amb aquella cort de lleopards grunyidors, es va retirar unes quantes passes. El combat seria dur i perillós, a vida o mort.

La baralla va ser impressionant. L'elefant clavava els seus ullals punxeguts al pit del drac, mentre els lleopards li saltaven al damunt esgarrapant-lo amb força i clavant-li queixalades. I el noi, dret sobre l'elefant, quan va ser a l'alçada de la boca del monstre, li va disparar la llança amb tanta fúria que se li va clavar dintre la gola.

Aquest era el punt dèbil d'Usiququmadevu. Va afluir de cop la seva empena i va anar caient a poc a poc a terra. Les últimes cuejades van ser encara terribles, i els seus últims bramuls més forts que mai, fins a l'últim alè.

La boca li va quedar oberta, i en van començar a sortir els ramats de bestiar, la gent del poblat amb el seu rei, les amigues de la princesa... I la bonica i orgullosa Utombinde, l'última de totes.

Tothom va tornar al poblat i allà van celebrar-hi grans festes. Van rostir a l'ast els animals de carn més exquisida, van menjar i beure a cor què vols, van ballar sense parar al voltant del foc sota la lluna... I els avis i les àvies van explicar als petits el nou conte d'Usiququmadevu i la princesa Utombinde.

I del jove heroi que va matar el drac, què n'explicaven? Potser que es va casar amb la princesa, potser que va continuar el seu camí per la sabana...

Comprensió lectora

1 Contesta aquestes preguntes:

a) Què fa la princesa Utombinde i les seves amigues un dia de molt de sol?

---

b) Què surt de cop i volta de l'aigua?

---

c) Quina condició posa el drac a les noies, perquè puguin marxar?

---

d) Què fa el drac quan el rei i els valents guerrers li diuen que és de llegenda?

---

e) Qui decideix enfrontar-se amb el drac?

---

f) Quins animals l'ajuden?

---

g) Com aconsegueixen vèncer el drac?

---

2 Inventa't un desenllaç que resolgui els dubtes que planteja la història al final.

---

3 Digues si la història que es narra a la lectura és real o de ficció. Escriu els motius que t'ho fan pensar.

---

4 Pensa i contesta:

- La princesa Utombinde era una noia molt maca però molt orgullosa. Ella no es rebaixava a demanar favors ni a suplicar a ningú. Creus que ha fet bé de no ballar pel drac? Justifica la teva resposta.

- Creus que ser orgullosa, en aquest cas, és una virtut o un defecte? Per què?

---

5 Explica què vol dir l'expressió "d'un rampell". Busca a la lectura altres maneres d'expressar el mateix.

LÈXIC

Prefixos que indiquen negació

1. Escriu aquests derivats separant el prefix de les paraules que els formen:

o desigual	_____	o incòmode	_____
o deslleial	_____	o inútil	_____
o desmesura	_____	o inesborrable	_____
o desavantatge	_____	o insospitat	_____
o desordre	_____	o inexacte	_____
o descargolar	_____	o intractable	_____
o desendreçar	_____	o imparell	_____
o desaprovar	_____	o immòbil	_____

2. Fixa't que totes aquestes paraules comencen igual. Subratlla només les paraules que tenen els prefixos des-, in- (im-) amb el sentit de negació:

despatx	descens	desig	indiscret	inici
desacord	descosit	despertador	indústria	inoxidable
desafinar	desena	desocupat	inflexible	invent
desaparèixer	desert	indi	infància	imatge
descans	desinfectar	incrèdul	informació	imperdible
descolorir	desgana	indecent	ingrés	immortal

3. Completa amb una paraula que hi vagi bé:

- Una _____ inacceptable
- Un _____ insegur
- Unes _____ intranquil·les
- Uns _____ indesitjables
- Una _____ irreal
- Un _____ irregular
- Uns _____ desorientats
- Una _____ descolorida
- Un _____ desganat
- Unes _____ desmesurades
- Un _____ descargolat

1 Subratlla el sintagma nominal subjecte d'aquestes oracions i encercla-hi el nucli:

- a) Els avis vindran diumenge a dinar.
- b) La piscina petita és plena d'aigua.
- c) El meu germà s'ha tornat a barallar amb la Mireia.
- d) La finestra de la meva habitació grinyola quan s'obre.
- e) Aquest gos blanc i negre no és nostre.

2 Construeix sintagmes nominals relacionant els elements de les columnes:

Determinants	Nuclis	Complements del nom
les	novel·la	de Vallromanes
aquella	veïns	del diari
el meu	camises	d'aventures
les teves	geranis	de màniga curta
els	cosí	de l'escala
aquells	notícies	vermells

3 Utilitza els sintagmes nominals que has construït per formar oracions:

---

4 Torna a escriure aquestes oracions corregint els errors de concordança que hi ha:

a) Aquelles tres vaca de l'estable del fons està a punt de vedellar.

---

b) El telèfon del pare no han parat de sonar en tota la tarda.

---

c) Els nois i noia de sisè ets els encarregats d'organitzar la festes de fi de curs.

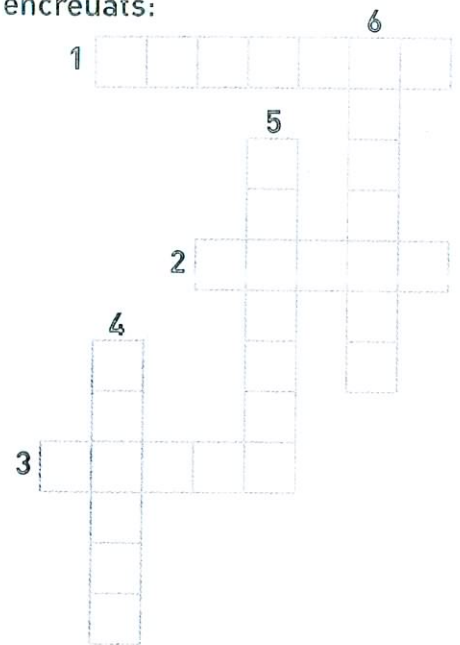
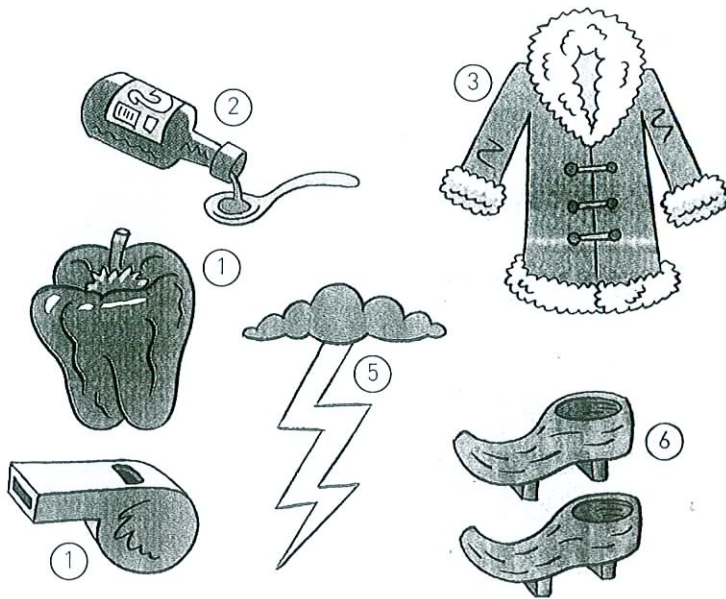

ORTOGRAFIA

Les consonants P/B, T/D, C/G.
Repàs de puntuació

1 Escriu el nom dels dibuixos on correspongui en els mots encreuats:

2 Marca quina norma ortogràfica exemplifiquen les paraules de l'exercici anterior:

- Escrivim les consonants *p-t-c* després de vocal o diftong tònic.
- Escrivim les consonants *p-t-c* després de vocal àtona o de consonant si també surt en els derivats.

3 Escriu al costat de cada paraula el derivat que hi correspon de la llista i completa la primera paraula amb la consonant que hi falta:

magnífica, llampegar, verdejar, naufragar, foradar, recordar, enfangat, màgica, malaltia, rapidesa, sortir, sortosament.

- o màgi_____
- o ver_____
- o fora_____
- o recor_____
- o sor_____
- o nàufra_____
- o ràpi_____
- o sor_____
- o magnífi_____
- o fan_____
- o malal_____
- o llampe_____

4 Pensa i escriu una oració amb cada un dels signes de puntuació:

!	
?	
:	
;	
,	

LÈXIC

Els sufixos

- 1 Pots formar noms a partir d'adjectius. Tria un sufix i afegeix-lo als adjectius de cada llista per formar noms:

-eria, -or, -esa, -itat

a) tossut _____
 ximple _____
 beneit _____

b) buit _____
 llis _____
 blau _____

c) suau _____
 amable _____
 dèbil _____

d) pur _____
 ric _____
 àcid _____

- 2 Escriu la paraula primitiva a la casella corresponent, segons que el verb derivi d'un adjectiu o d'un nom:

	Adjectiu	Nom
raspallar		
fosquejar		
cargolar		
escassejar		
facilitar		
gotejar		
felicitar		
emblanquinar		
salar		
avisar		
buidar		
arrelar		

- 3 Completa aquestes frases amb una paraula derivada amb sufixos de les que hi ha entre parèntesis:

- a) És un noi molt (*malalt*) _____: quan no té mal d'orella té mal de coll.
 b) A l'hivern no comença a (*claror*) _____ fins que són gairebé les vuit.
 c) La meva germana petita no para de fer (*beneit*) _____.
 d) Quina (*fre*) _____!
 e) Era un home educat i d'una (*amable*) _____ extrema.
 f) Quan vegis aquesta (*negre*) _____ al cel, pots estar ben segur que plourà.

Lectura

L'ESCUT DE L'HOME PELUT

L'home pelut va entrar a la tenda mal ferit. A terra va deixar l'escut, el coltell, la maça i l'ascona, i amb penes i treballs va començar a treure's la cota de malles que li protegia bona part del cos.

Durant una certa estona va buscar alguna cosa entre la pelussera del pit, que li floria abundantment i tota rinxolada. A la fi va acabar exclamant:

—La mare del Tano! Porteu-me aigua, de seguida!

La sang li sortia a borbollons i de seguida les mans li van quedar tenyides de vermell. Va ser llavors quan va entrar a la tenda una dona que, sense pensar-s'ho dues vegades, va xisclar esperitada en veure l'estat en què es trobava el senyor comte.

Per descomptat la dona va sortir de la tenda d'una revolada. Tanta sang l'esfereïa.

Alertats pels crits, quatre cavallers i mitja dotzena de servents es van aplegar en un tres i no res al voltant de l'home pelut, de nom Guifré, al qual no se sentia queixar-se malgrat el dolor que de ben segur el colpia violentament.

—Però què feu aquí bocabadats? Porteu-me aigua, va!

La dona dels xiscles, mal anomenada a partir de llavors «la mare del Tano», va entrar a la tenda una mica més tranquil·la, amb una olla que mig fumejava.

—Porto unes farinetes bullides, fetes amb ordi, que han sobrat aquest migdia. Encara estan una mica calentes. Ja veureu que us aniran bé...

El pacient va invocar amb la mirada tots els sants que coneixia. També va demanar ajut al seu pare Sunifred i a la seva mare Ermessenda, que en pau descansaven. Per què tenia a càrrec seu els homes i les dones més limitats de tot el comtat de Barcelona i de Girona?

—Per què? —va dir Guifré alçant la vista.

Un dels servents va intervenir:

—Perquè hi ha trossets de porc, amb un grapat de pèsols, dos naps i una carabassa. S'hi lleparà els dits.

L'home pelut, amb quatre gestos, va dibuixar com va poder una font, després un pou, i encara una sínia. Se sentia feble per continuar. Hauria volgut dir que a tocar de la tenda hi havia un molí fariner i que era l'aigua que venia d'un pou, i no res més, la que movia el molí. Que li anessin a buscar una galleda d'aigua, carai!

Però en aquells moments va entrar a la tenda un home sense cap pèl al cap. Cavallers i servents, en veure'l, es van prosternar.

—La mare del Tano! —va exclamar el comte Guifré, sorprès per una visita tan honorable.

—No, senyor —va dir en veu baixa un dels servents-, és Carles el Calb, rei de França, fill petit de Lluís el Piadós.

Es veia de lluny que l'home pelut no vivia en la misèria. Tot al contrari. La capa que li cobria

les espatlles era deutora de les rendes provinents de terres i de viles, i sobretot dels impostos que gravaven l'entrada de mercaderies en tots els llocs d'on era sobirà.

El silenci que feia el rei demanava una trobada a soles amb el comte Guifré, de manera que a recules van anar sortint de la tenda cavallers i servents. I també la mare del Tano, amb l'olla de les farinetes a les mans.

—Vinc a satisfer-vos —va dir el rei al comte Guifré.

L'home pelut va ajeure's al llit amb dificultat: més que aigua, li calia, n'estava convençut, un bon metge que li tractés l'esqueixada profunda que l'enemic li havia obert al mig del pit, amb una daga. És clar, pensava, que el rei li venia a portar la solució.

—On teniu l'escut? —li va preguntar el monarca.

El comte va assenyalar el racó amb un dit mig estirat i els ulls mig aclucats.

L'home pelut va agafar l'escut en forma d'ametlla i va pensar que, sobre aquell fons daurat, hi quedarien molt bé quatre pals vermells, semblants als de l'antic regne de Borgonya, com a emblema del llinatge comtal de Barcelona. Així és que es va acostar al ferit i amb la mà esquerra, mossegant-se una mica la llengua i amb els ulls mirant cap a un costat, va anar palpant la pitrera poblada del comte a la recerca del punt exacte d'on sortia la sangada.

Quan va trobar l'arrel de la ferida, el comte va xisclar tot abatut. Secretament, va posar en dubte que el rei el vingués a satisfer. «Satisfer de què, moreno?», va pensar el pobre Guifré. Aleshores, Carles el Calb va enfonsar quatre dits en la ferida i, en treure'ls, xops de sang, se'ls va mirar un moment abans d'estampar-los damunt l'escut.

—Voleu les quatre barres horitzontals o verticals?

El comte estava ben decidit a resoldre personalment el tema de la seva salut, vist que el rei, ara, s'havia posat el dit gros als llavis en senyal de meditació.

Vet aquí doncs que, en un acte decidit i conscient, el comte Guifré el Pelós va treure's de sota la cuixera dreta un mòbil d'última generació, producte homologat conforme a la reglamentació europea, amb targeta SIM, format micro, amb el qual, sense ni tan sols incorporar-se, va trucar al Servei d'Assistència Mèdica Personalitzada 24 hores.

En cinc minuts va arribar un helicòpter. En va baixar un metge amb bata blanca, va visitar el pacient i va decidir portar-lo a un bon hospital per atendre'l millor.

I el que són les coses: no ha passat a la història aquest episodi del tot excepcional a l'alta edat mitjana sinó l'altre, el de les quatre barres, que sens dubte van acabar apareixent verticals segons usos i costums en els escuts.

Comprensió lectora

1 Contesta aquestes preguntes:

a) A quina època transcorre la història?

---

b) Qui és l'home pelut? I l'home pelat?

---

c) Què li havia passat al comte Guifré?

---

d) Per què Guifré creu que té al seu càrrec els homes i les dones més limitats de tot el comtat?

---

e) De quina manera decora l'escut el rei Carles?

---

f) Com resol el tema de la salut el comte Guifré el Pelós?

---

2 Inventa't un altre final que expliqui de quina altra manera podia haver resolt personalment el tema de la salut, el comte Guifré.

---

3 Aquesta història està escrita a partir de fets i personatges reals i d'altres de fantàstics. Explica quins són els trets fantàstics del relat.

---

4 Pensa i contesta:

- Quan el rei Carles entra a la tenda s'adonen, per la capa, que "no vivia a la misèria". Per què?

- Creus que avui també hi ha coses en l'aspecte d'algunes persones que ens fan pensar que no són dels que viuen a la misèria? Quines coses poden ser?

---

5 Busca aquestes paraules al diccionari i explica'n el significat:

a) coltell: _____

b) maça: _____

c) ascona: _____

d) cota de malles: _____

6 Explica en quines situacions s'acostuma a fer servir l'expressió "la mare del Tano".

GRAMÀTICA

El sintagma verbal. El predicat

Analitza aquestes oracions com en l'exemple. Fixa't que hem subratllat amb dos colors diferents el subjecte i el predicat i hem indicat quin és el nucli de cada sintagma:

El meu amic Jordi escolta la ràdio mentre treballa.

Subjecte

Predicat

- a) Les bicicletes de muntanya són molt robustes.
- b) La mare m'ha donat una cullerada de xarop per a la tos.
- c) Aquell bosc es va cremar l'any passat.
- d) Les barques han sortit del port com cada dia a trenc d'alba.

Amplia el predicat d'aquestes oracions amb complements que donin informació per respondre les preguntes indicades:

El pare ha comprat _____
 què? on? com?

El vent s'ha endut _____
 què? on? com?

La mare ha trucat _____
 a qui? quan? per què?

Escriu una oració a partir de cada dibuix. Fixa't que cada oració ha de tenir els complements per respondre a les preguntes indicades:

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

- 1 Omple els buits d'aquestes paraules amb g o j segons correspongui. Vés alerta perquè hi ha vuit casos en què escrivim j davant de e:

ma_____or	_____aqueta	_____uvenil	_____imnàstica
_____elatina	_____irafa	mane_____able	_____erusalem
_____erseï	_____erarquia	plat_____es	en_____inyer
mit_____ó	in_____ecció	ma_____estat	fre_____ir
rellot_____e	met_____essa	plat_____a	_____ulivert
_____eroglífic	_____erani	tra_____ecte	pro_____ecte

- 2 Contesta les preguntes següents:

a) Quins noms de dies de la setmana tenen el so de la j de *joc*?

_____

b) Quins noms de mesos de l'any tenen el so de la j de *joc*?

_____

c) Quins noms de noi coneixes que tinguin les síl·labes *ge, jo, ju*?

_____

d) Quins noms de noia coneixes que tinguin les síl·labes *gi, ge, ju*?

_____

- 3 Classifica les paraules següents on correspongui:

extraterrestre, exercici, rauxa, baix, xinesa, fixar, òxid, vaixell, guix, Xavier, màxima, coixí, angoixa, luxe, extraordinari, xarop, índex, excursió, existir, calaix, oxigen, queixa, exageració

Sona com taxi	Sona com caixa o xarop	Sona com examen

- 4 Posa els parèntesis que calgui en aquestes oracions:

- a) El curs vinent començaré l'ESO Educació Secundària Obligatòria.
 b) Aquell noi i no era en Lluc va arribar tard al concert.
 c) Per Santa Llúcia 13 de desembre se celebra l'escudellada de Gelida.

GRAMÀTICA

El complement directe

Subratlla el complement directe (CD) de les oracions següents:

- a) L'Anna compra el diari cada dia.
- b) Des de lluny se sentien els lladrucs dels gossos.
- c) El conserge va acompanyar el meu germà a la seva aula.
- d) Nosaltres us explicarem una història de por.
- e) En Lluís menja pa amb xocolata per berenar.

Relaciona els verbs que siguin transitius amb el complement directe que necessiten perquè tinguin sentit:

La Maria sempre deia

El sol lluïa

Les dues amigues es van abraçar

El Pep esmorzava

Aquells trapezistes deixaven embadalida

Apujava

El Jordi ha trencat

El gos va lladrar

- tota la gent
- coses interessants
- un got
- les persianes

Substitueix cada complement directe de les frases següents pel pronom feble adient:

- a) Comprava **el llibre**.
- b) Aprofitava **el temps**.
- c) Atrapava **la rata**.
- d) Endevinava **les preguntes**.
- e) Escombrava **els carrers**.
- f) Menjava **pastissos**.
- g) No utilitzis **aquesta eina**.
- h) Explicava **allò**.

Pronoms de CD davant del verb

l', el, la, els, les, en, n', ho

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

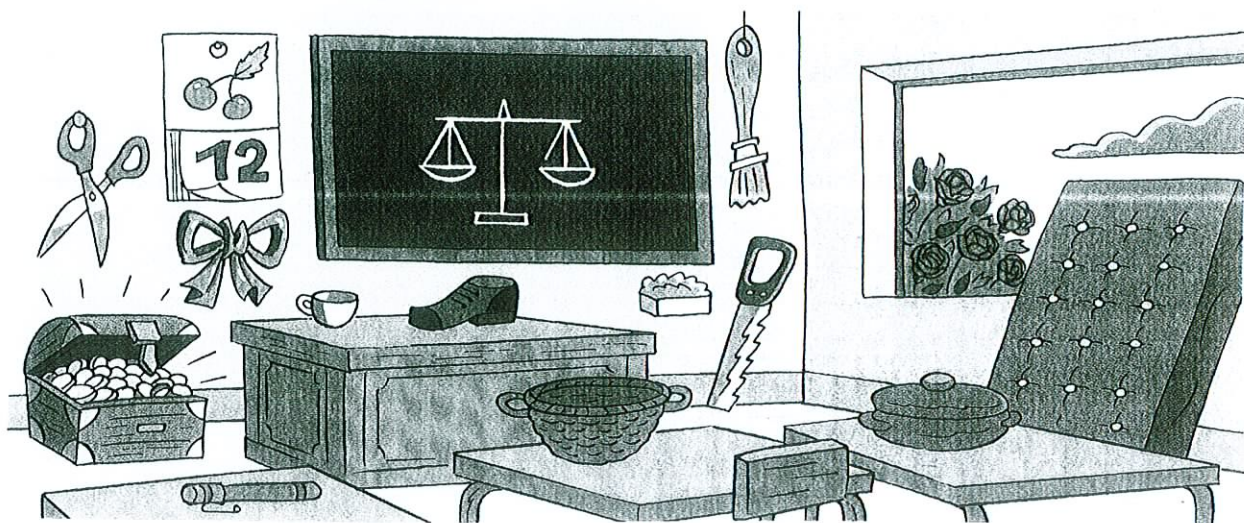
- a) Mireu **això**.
- b) Feu **el mural**.
- c) Ensenya **la llibreta**.
- d) Descobriu **secrets**.
- e) Mossega **les pomes**.
- f) Penja **els quadres**.
- g) Mira **còmics**.
- h) Aprèn **les cançons**.

Pronoms de CD darrere del verb

'l, lo, la, los, 'ls, les, 'n, ho

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

● Observa atentament aquesta escena i busca-hi almenys deu elements que tinguin el so d'essa sorda i deu que tinguin el so d'essa sonora al nom:

● Classifica els noms dels dibuixos que has trobat en aquest quadre:

Essa sonora		Essa sorda		
s	z	ss	ç	c

● Escriu els derivats i els plurals de les paraules següents, com en l'exemple:

Paraula	Derivat	Plural
pas	<i>passeig</i>	<i>passos</i>
gros		
ros		
tros		
matalàs		
embús		

● Escriu els guionets que falten en aquests nombres. Recorda la norma D-U-C:

- vint i nou
- quaranta dos
- cent trenta sis
- set cents tres
- vuit cents trenta cinc
- dos mil sis
- tres cents mil vint i quatre
- un milió
- cinc cents

Lectura

EL PETIT PRÍncep

—Hola, bon dia—, digué la guineu.

—Bon dia—, respongué amb finesa el petit príncep que es girà però no veié res.

—Sóc aquí—, digué la veu, sota la pomera...

—Qui ets? —digué el petit príncep; ets força bonica.

—Sóc una guineu—, digué la guineu.

—Vine a jugar amb mi—, digué el petit príncep, estic molt trist...

—No puc —digué la guineu—, no hi puc jugar amb tu. No estic domesticada.

—Ah! perdona —va fer el petit príncep. Però després d'una reflexió, afegí:

—Què vol dir "domesticar"?

—És una cosa molt oblidada —digué la guineu—. Vol dir "crear lligams".

—Crear lligams?

—Sí —digué la guineu—. Per ara tu només ets per a mi un noi semblant a altres cent mil nois. I jo no tinc necessitat de tu. I tu tampoc no tens necessitat de mi. Jo no sóc per a tu sinó una guineu semblant a cent mil d'altres. Però, si em domesticques, tindrem necessitat l'un de l'altre. Tu seràs per a mi únic al món. Jo seré per a tu única al món.

—Començo d'entendre —digué el petit príncep—. Hi ha una flor... em penso que m'ha domesticat...

—És possible —digué la guineu—. A la Terra, s'hi veuen tota mena de coses.

—Oh! No és pas a la Terra —digué el petit príncep.

La guineu semblà molt intrigada.

—En un altre planeta?

—Sí.

—Hi ha caçadors en aquell planeta?

—No.

—Va bé. I gallines?

—No.

—No hi ha felicitat completa —sospirà la guineu.

La guineu tornà a la seva idea.

—La meua vida és monòtona. Però si tu em domesticques, la meua vida serà com assolellada. Coneixeré un soroll de passos que serà diferent de tots els altres. Els altres passos em fan tornar al cau. El teu me'n farà sortir, com una música.

—I després, mira! Veus, allà baix, els camps de blat? Jo no en menjo, de pa. El blat és inútil per a mi. Els camps de blat no em recorden res. Que n'és de trist això. Però els teus cabells són

color d'or. Serà meravellós quan m'hauràs domesticat! El blat, que és daurat, em farà recordar de tu. I m'agradarà la remor del vent entre el blat...

La guineu va callar i es quedà mirant el petit príncep llarga estona:

—Només es coneixen les coses que domesticuem, digué la guineu. Els homes ja no tenen temps de conèixer res. Tot ho compren fet, a les tendes. Però com que dé tendes d'amics no n'hi ha, els homes ja no tenen amics. Si vols un amic, domestica'm.

—Què és necessari fer? —digué el petit príncep.

—Cal ser molt pacient, respongué la guineu. Primer t'asseuràs una mica lluny de mi, sobre l'herba. Jo et miraré de cua d'ull i tu no diràs res. El llenguatge és font de malentesos. Però cada dia podràs seure una mica més a prop...

El petit príncep va tornar l'endemà.

—Hauria estat millor venir a la mateixa hora, digué la guineu. Si véns, per exemple, a les quatre de la tarda, des de les tres començaré a ser feliç. Com mes temps passi, més feliç em sentiré. A les quatre ja em posaré anguniosa i plena de neguit; descobriré què val la felicitat!

Però si véns a qualsevol hora, mai no sabré a quina hora abillar-me el cor... Calen ritus...

—Què és un ritu? —digué el petit príncep.

—També és cosa massa oblidada —digué la guineu—. És el que fa que un dia sigui diferent dels altres dies, una hora diferent de les altres hores. Hi ha un ritu, per exemple, entre els caçadors. El dijous ballen amb les noies del poble. El dijous resulta un dia meravellós! Me'n vaig a passejar fins a la vinya. Si els caçadors ballessin un dia qualsevol, els dies serien tots semblants i mai no tindria vacances.

És així com el petit príncep domesticà la guineu. I quan fou hora de marxar:

—Tinc ganes de plorar!... —digué la guineu.

—Tu en tens la culpa —digué el petit príncep—; jo no et volia pas cap mal, però tu vas voler que et domesticqués...

—És clar que sí —digué la guineu.

—Però et tocarà de plorar! —digué el petit príncep.

—I força! —digué la guineu.

—Així no hi has guanyat res!

—Sí que hi he guanyat —digué la guineu—, per allò del color del blat.

—Adéu —digué el petit príncep.

—Adéu —digué la guineu—. Et faré present d'un secret. És molt senzill: Només hi veiem bé amb el cor. Tot el que és essencial és invisible als ulls. Els homes han oblidat aquesta veritat. Però tu no l'oblidis.

Comprensió lectora

1 Contesta aquestes preguntes:

a) Per què la guineu no pot jugar amb el petit príncep?

---

b) Què vol dir domesticar?

---

c) Per què els homes no tenen amics, segons la guineu?

---

d) En quin moment la guineu té ganes de plorar?

---

e) Per què la guineu diu que ha guanyat en allò del color del blat?

---

f) Quin secret li diu la guineu al petit príncep?

---

g) De qui és responsable el petit príncep? Per què?

---

2 Torna a llegir l'explicació que fa la guineu de què és un ritu.

- Pensa quines coses poden ser un ritu segons tu i fan que aquell moment o aquell dia siguin meravellosos.

---

3 Explica què vol dir l'expressió "mirar de cua d'ull":

- Mirar de costat la cua d'una guineu, fent veure que no et fa por.
- Mirar de costat una cosa, fent veure que no es mira.
- Mirar de costat un príncep, tot fent reverència.

■ Escribe una frase utilitzant aquesta expressió.

---

4 En acomiadar-se del Petit Príncep, la guineu li diu: «Només hi veiem bé amb el cor. Tot el que és essencial és invisible als ulls.»

■ Quines creus que poden ser les coses essencials?

■ Hi estàs d'acord, que són invisibles als ulls? Per què?

---

5 Explica si la història que es narra a la lectura és real o de ficció. Escribe els motius que t'ho fan pensar.

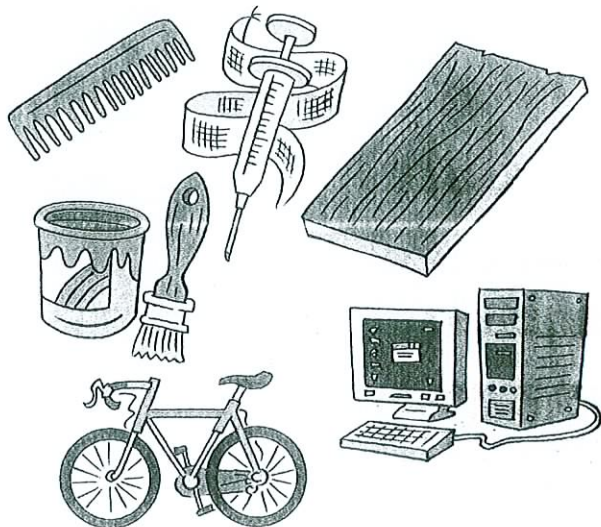

LÈXIC

Els derivats: noms d'oficis

Busca a la sopa de lletres els noms dels oficis que estan relacionats amb els dibuixos:

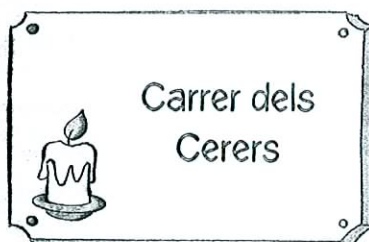

A	P	L	A	N	X	A	D	O	R	A	Y
M	E	C	T	X	M	O	D	C	Y	R	K
R	R	H	R	S	T	R	Y	I	U	M	O
D	R	X	O	T	M	O	U	M	N	R	H
F	U	S	T	E	R	T	L	S	F	O	P
N	Q	I	N	F	O	R	M	A	T	I	C
I	U	C	I	C	L	I	S	T	A	F	S
T	E	C	P	O	L	C	X	Y	O	N	S
O	R	A	R	E	M	R	M	F	N	I	I

Fixa't que el sufix -er té més d'un significat. Escriu els derivats que correspongui i relaciona'ls amb el seu significat:

	Sufix	Derivat	Significat
sal	-er	_____	ofici arbre recipient
llibre		_____	
fusta		_____	
tinta		_____	
préssec		_____	
forn		_____	
taronja		_____	
albercoc		_____	

Observa aquestes plaques de noms de carrers del barri antic d'una ciutat i escriu en què devia consistir cada ofici:

- 1 Completa les paraules següents amb m o n i escriu-les al costat. Tingues en compte que tan sols escrivim n davant f en les paraules que tenen les síl·labes con, en, in soles o reforçades amb prefixos:

o si_____fonia	_____	o co_____fitura	_____
o e_____filar	_____	o i_____flar	_____
o a_____fibi	_____	o ni_____fa	_____
o desco_____fiar	_____	o co_____ferència	_____
o trio_____f	_____	o e_____focar	_____
o co_____fondre	_____	o à_____fora	_____

- 2 Busca a la sopa de lletres les paraules que et calen per completar aquestes frases.

S	E	I	C	N	A	T	S	M	U	C	R	I	C
A	R	I	M	P	R	E	M	T	A	W	Q	M	O
I	U	G	T	R	J	U	M	X	S	H	U	I	M
G	I	O	L	E	H	F	R	N	T	Y	T	R	T
H	R	S	I	M	P	T	O	M	E	S	Ç	J	E
J	M	F	R	S	M	B	D	R	M	J	U	S	S
X	O	T	R	A	M	V	I	A	T	V	Z	E	A
O	S	L	U	R	T	S	A	W	A	C	X	Z	Q

- L'alcalde va convocar una roda de _____.
- El llibre encara no ha sortit d'_____.
- Han substituït l'autobús per un _____.
- Tenia un _____ dolç i misteriós.
- Aquell fet va succeir en unes _____ ben estranyes.
- Guifré el Pelós va ser un dels primers _____ catalans.
- Pels _____ sembla que tingui una grip.

- 3 Escriu els guions que falten en aquest diàleg:

En Lluís telefona a la Cèlia:
 Que voldràs anar a la piscina demà?
 És que he tingut angines... contesta la Cèlia i no vull refredar-me.
 Doncs anem al cine, si vols li diu en Lluís.

GRAMÀTICA

El complement indirecte

1 Marca amb una creu en el quadre segons que el complement destacat de les frases següents sigui directe o indirecte:

- a) Engega **la televisió**.
- b) L'Andrea truca **a casa la Mariona**.
- c) Comprarem **un pollastre a l'ast**.
- d) Portem berenar **per a tota la colla**.
- e) Penja **el pòster d'un grup de rock**.
- f) Deixa la bicicleta **a l'Oriol**.
- g) Va comprar un regal **per a l'oncle**.
- h) La Roser i en Marc fan **música**.

CD	CI

2 Torna a escriure aquestes frases substituint cada pronom destacat per un grup de paraules que facin la funció de complement indirecte:

a) **Li** va confiar el seu hámster.

_____

b) Jo m'encarrego de posar-**li** els patins.

_____

c) El mestre **els** ha recomanat una novel·la de cavalleries.

_____

d) Jo **els** vaig passar la pilota com vaig poder.

_____

3 Substitueix cada complement indirecte de les frases següents pel pronom feble que hi correspongui davant o darrere del verb:

Pronoms de CI li, els

- a) Explicava històries **als nens**.
- b) Posa el jersei **a l'Anais**.
- c) Organitzarem un concert **per als grans**.
- d) Posava el collar **al gos**.
- e) La pagesa dona fruita **al noi**.
- f) Collirem herba **per als conills**.
- g) Telefona **a l'Elisabet**.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Lectura

NO N'HI HA PROU AMB UNA CLAU

Tot va començar fa uns dies, exactament el dia del meu aniversari. Quan vaig llegir aquell anunci al diari vaig pensar que estava davant de la gran oportunitat que buscava des de feia tant de temps. Podia tenir a l'abast de la mà la solució de tots els meus problemes. Perquè allà ho deia ben clar: «Les dupliquem totes, amb mostra o sense». Era, sens dubte, el senyal que jo esperava.

Però una mica després ja m'havia envaït altra vegada el desànim. Podia tractar-se d'un manyà que exagerés per fer-se notar, ara que hi ha tanta competència i en qualsevol dels grans magatzems trobes una secció de duplicació de claus. Com podia saber si la pista era bona?

Vaig decidir passar pel despatx del diari on l'havia llegit. Vaig demanar que em deixessin consultar tots els exemplars de les dues setmanes anteriors. Però en cap no sortia l'anunci. Només hi sortia aquell dia, 29 de maig, precisament la data del meu aniversari. És clar que també podia haver passat que el manyà comencés a posar els anuncis aquell dia, i que continuessin els dies posteriors. Vaig decidir esperar.

Cada matí dels dies següents vaig esperar amb frisança l'arribada del diari. Res! L'anunci no hi va aparèixer mai més! El fet que només hi aparegués en una data tan assenyalada per a mi era un senyal inequívoc. Pagava la pena seguir aquella possibilitat!

Vaig agafar el telèfon i vaig marcar el número que deia a l'anunci. La veu masculina que em va respondre no tenia res d'estrany, era més aviat impersonal. Em va dir que tenia poca feina i que només obria la botiga als matins, de dotze a dues. L'adreça era al carrer dos Anxos, 42. Tot coincidia! Tremolant d'emoció, vaig quedar que hi passaria l'endemà.

El cor no em cabia a la caixa del pit quan vaig arribar als baixos del número 42 del carrer dos Anxos. Vaig trucar a la porta i hi vaig entrar. Eren uns baixos petits i estrets, el típic local que lloquen alguns sabaters pegots per exercir el seu ofici. A l'altre costat del mostrador hi havia un home jove que em mirava amb curiositat. Li vaig dir:

—Bon dia. Jo sóc el qui va trucar ahir per telèfon, no se'n recorda? Li vaig dir que tenia un encàrrec difícil per fer-li.

—Ah, ja me'n recordo! Doncs, vostè dirà.

—Espero que no es rigui de mi. No estic boig. Però realment l'encàrrec que li vull fer no és gaire corrent.

—No es preocupi per això. Si jo li contés les coses que ja he fet!

—Doncs, miri... —Calia dir-ho de seguida, així que vaig prendre coratge i vaig continuar—: Jo fa anys que estic buscant una clau molt valuosa, i no l'he trobada mai. La clau de la felicitat! No la trobo i la meva vida és un infern. La necessito. Si no, no sé què faré...

—És només això? —em va interrompre el manyà—. Doncs si hagués vingut abans s'hauria

3 Explica què volen dir aquestes paraules. Si no les saps, busca-les al diccionari:

a) frisança: _____

b) pegots: _____

c) irrisòria: _____

4 Pensa i opina:

- El protagonista de la història diu que aconseguir la felicitat no és una cosa fàcil. Hi estàs d'acord? Raona-ho.

_____

- Creus que fa bé el protagonista de tenir paciència i continuar buscant? Per què?

_____

- Quina és per tu la clau de la felicitat?

_____

5 Explica com acabaries tu aquesta història.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

EXPRESSIÓ ESCRITA

La carta al director

1 Escriu una carta al director per demanar la construcció d'un pas elevat davant de l'escola: creus que un pas de zebra no és suficient per garantir la seguretat dels alumnes a les hores d'entrada i sortida:

ESTRUCTURA DE LA CARTA AL DIRECTOR

- **Introducció** per centrar el tema de la carta.
- **Exposició del tema o problema** que es planteja.
- **Arguments** que justifiquen l'opinió.
- **Conclusió** o proposta d'actuació sobre el problema.

_____

Data

Senyor/a Director/a,

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Salutació

_____

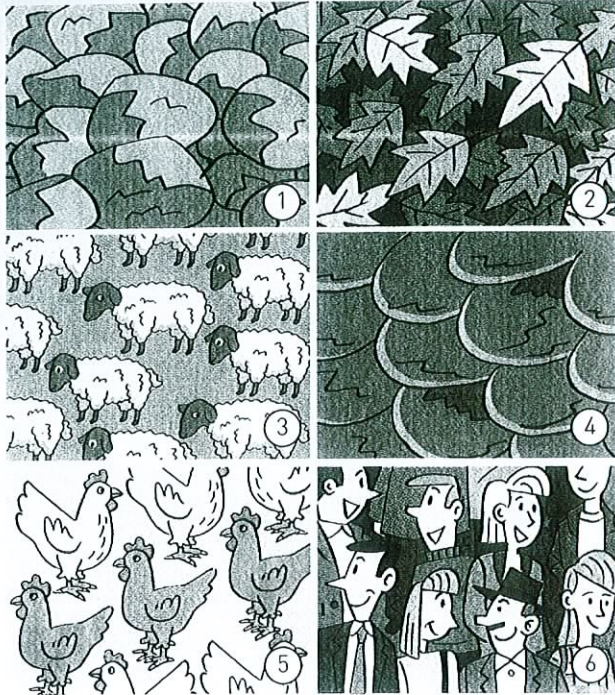
_____

_____

Nom, adreça i DNI

1 Forma el nom col·lectiu que correspon a cadascun d'aquests dibuixos i escriu-lo. Fes servir el sufix que calgui:

-atge, -am, -ar, -ada

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

2 Completa les frases següents amb el derivat col·lectiu que correspongui a les paraules següents:

papers, fulles, branques, cadires, bèsties, plomes

- a) L'arbre s'enfilava cap amunt i estenia el seu _____.
- b) Els ocells tropicals tenen un _____ de colors molt vius.
- c) El sol es filtrava a través de l'espès _____.
- d) Van avisar el veterinari perquè tot el _____ de la granja es va posar malalt.
- e) No vaig ser capaç de trobar la factura enmig de tot aquell _____ que en-vaïa la taula.
- f) No sabia quines cadires s'havia de quedar entre tot aquell _____.

3 Ratlla la paraula de cada llista que no és un nom col·lectiu:

roureda
pineda
fageda
moneda

brancatge
espionatge
quilometratge
fullatge

alumnat
arbrat
ventilat
professorat

Relaciona cada oració amb el tipus de complement circumstancial que té:

- a) Tindré vacances **al juliol**.
- b) Ara arribo **de l'escola**.
- c) Els nois tornaran **a la tarda**.
- d) Baixaven **del pis de dalt**.
- e) Plantarem cols **a l'hort**.
- f) Farem el treball **sense pressa**.
- g) Arriben **amb tren**.
- h) Sortirem **de casa**.
- i) Passàvem **per una drecera**.

- TEMPS (CCT)
- LLOC (CCL)
- MANERA (CCM)

Completa cada frase amb complements circumstancials del tipus que t'indiquem:

- a) Caminava _____
CCM
- b) La lluna resplendia _____
CCL
- c) Es van trobar _____
CCT + CCL
- d) La mare va tornar a trucar _____
CCT

Substitueix el complement circumstancial destacat pel pronom feble adequat:

Pronoms de CC

en, hi

- a) Ells baixaven **del Pedraforca**.
- b) Ara vaig **a casa teva**.
- c) Tothom passava **pel mateix camí**.
- d) Sempre dorm **sense coixí**.
- e) Ara venim **de casa l'Anna**.
- f) Anirem de vacances **a Alaior**.
- g) Plantarem geranis **al jardí**.
- h) Quan comenci a ploure, entra **a casa**.

ORTOGRAFIA

Les consonants laterals. Els punts suspensius

Escriu derivats de les paraules següents que tinguin l·l com en l'exemple:

o cabell	capil·lar	o limitada	_____
o cristall	_____	o nul	_____
o metall	_____	o tranquil	_____
o falla	_____	o violoncel	_____
o legal	_____	o lògica	_____

Completa les frases amb una paraula de la mateixa família de les que hi ha davant de cada frase:

intel·ligència	a) Tan _____ i no sap resoldre aquest problema.
calefacció	b) S'hi està tan _____ aquí!
tranquil·litat	c) Digueu a l'avi que estigui _____, que no passa res.
excel·lència	d) Ha fet un treball _____.
instal·lació	e) S'han _____ en un pis de lloguer.
electricitat	f) Aquesta estufa és _____.
síl·laba	g) Rosa és una paraula _____.
solució	h) No han _____ res.
sol·licitud	i) Ha de _____ el permís d'obres a l'Ajuntament.
celebració	j) Avui he _____ el meu aniversari.
col·laboració	k) En Joan és un _____ de primera.
col·lecció	l) En Guillem _____ plaques de cava.
al·lucinació	m) Ha passat una cosa _____ !
elegància	n) La Montse porta un vestit molt _____.
alegria	o) L'àvia Francesca té un caràcter molt _____.

Classifica les paraules que has escrit a l'exercici anterior en aquest quadre:

S'escriuen amb l	S'escriuen amb l·l

Lectura

LA VOLTA AL MÓN EN 80 DIES

El 12 de desembre el vaixell de vapor Henrietta es feia a la mar.

Si no trobaven mala mar, si el vent no girava de l'est, si la nau no sofria cap avaria, si la maquinària no tenia cap pana, si no es produïa res de tot això, l'Henrietta, nou dies després, comptats del 12 al 21 de desembre, podria haver recorregut les tres mil milles que separen Nova York de Liverpool.

Durant els primers dies, la navegació va fer-se en condicions excel·lents. La mar no era gaire dura; el vent semblava fixat al nord-est; les veles van ser hissades i, amb pals de goleta, l'Henrietta va marxar com un veritable transatlàntic.

El dia 13 es va passar per la cua del banc de Terranova. Aquells són paratges dolents. Especialment a l'hivern, les boires hi són freqüents, i els cops de vent, temibles. Durant la nit, la temperatura va canviar, el fred es va fer més intens i, al mateix temps, el vent va girar al sud-est.

Allò era un contratemps. Mr. Fogg, per tal de no desviar-se de la ruta, va haver d'aferrar les veles i forçar el vapor. Amb tot, la nau va alentir la marxa a causa de l'estat de la mar, les llargues onades de la qual petaven contra el buc. De vegades, l'hèlix emergia, i les aspes giraven en l'aire embogides quan una muntanya d'aigua enlairava la popa, però el vaixell continuava anant endavant.

El 16 de desembre, però, el maquinista, que havia pujat al pont, va trobar Mr. Fogg i li va dir, amb una certa excitació, que faltaria carbó per arribar a Liverpool.

—Esteu segur del que dieu?

—Totalment, senyor —va respondre—. No oblideu que, des que vam sortir, hem navegat amb totes les calderes enceses.

—Ho tindrè en compte —va respondre Mr. Fogg.

—Ah! Si el meu amo se'n surt d'aquesta —va dir-se Passapertot a si mateix—, és que es tracta d'un home excepcional!

L'embarcació va continuar avançant a tota màquina; però tal com havia anunciat el maquinista, dos dies més tard, el dia 18, va comunicar que el carbó s'acabaria aquell mateix dia.

—Que no es deixi abaixar el foc —va respondre el *gentleman*—. Al contrari, que es carreguin les vàlvules. —Llavors, va cridar Passapertot i li va ordenar d'anar a buscar el capità Speedy.

—Us he fet venir, senyor, per demanar-vos que em vengueu el vostre vaixell.

—No! Per tots els diables! No!

—És que em veuré obligat a cremar-lo.

—Cremar el meu vaixell!

—Sí, almenys les parts altes, perquè no tenim combustible.

—Cremar el meu vaixell! —va exclamar el capità Speedy, que no era capaç ni de pronunciar les síl·labes—. Una embarcació que val cinquanta mil dòlars!

—Aquí en teniu seixanta mil —va respondre Phileas Fogg, oferint al capità un feix de xecs de viatge.

Allò va fer un efecte prodigiós sobre Andrew Speedy. La seva nau tenia vint anys. Allò podia ser un negoci rodó!...

—I em quedarà el buc de ferro? —va dir amb un to de veu sorprenentment suavitzat.

—El buc de ferro i la màquina, senyor. Tanquem el tracte?

—D'acord. Tracte fet.

I Andrew Speedy va agafar el feix de xecs, els va comptar i els va fer desaparèixer a la butxaca. Speedy ja se n'anava quan Phileas Fogg li va dir:

—Senyor, tot això no us ha d'estranyar. Heu de saber que perdo vint mil lliures si no arribo a Londres el 21 de desembre, a tres quarts de nou del vespre. Ara el vaixell em pertany?

—És clar, de la quilla fins a la punta dels màstils; tot el que sigui de fusta, naturalment!

—Bé. Feu demolir els interiors i feu-ne llenya per escalfar les calderes.

Imagineu-vos la quantitat de fusta seca que calia consumir per mantenir el vapor a la pressió suficient. L'escotilla, les parets, les cabines, els vestidors, la falsa coberta, tot va passar per la caldera. Passapertot, tallant, trossejant i serrant, feia la feina de deu homes. Era un furor en demolició.

El dia 20, l'Henrietta no era més que una nau pelada com un pontó. Aquell dia, però, va albirar-se la costa d'Irlanda i del far de Fastenet.

Cap a la una de la matinada, l'Henrietta entrava amb la mar alta al port de Queenstown. Phileas Fogg, després d'haver rebut una vigorosa encaixada de mà del capità Speedy, el deixava a bord de la carcassa nua del seu vaixell, que encara valia la meitat del preu pel qual l'havia venut!

Els passatgers van desembarcar immediatament. Phileas Fogg i els seus acompanyants van pujar al tren de Queenstown a dos quarts de dues de la matinada, arribaven a Dublín a trenc d'alba, i s'embarcaven tot seguit en un d'aquells vapors.

A dos quarts i mig de dotze, dia 21 de desembre, Phileas Fogg desembarcava al moll de Liverpool. Era a només sis hores de Londres.

Comprensió lectora**1** Contesta aquestes preguntes:

a) Quines coses no s'havien de produir per poder fer el recorregut amb el temps previst?

_____

b) Per què Phileas Fogg compra l'Henrietta?

_____

c) Què fa Mr. Fogg i els seus acompanyants en arribar a Dublín?

_____

2 Escriu els fets que passen, segons els dies que es descriuen a la lectura:

a) 12 de desembre: *El vaixell de vapor es feia a la mar.*

b) 13 de desembre: _____

c) 16 de desembre: _____

d) 18 de desembre: _____

e) 21, de desembre: _____

3 Explica què volen dir aquestes paraules:

a) hissades: _____

b) goleta: _____

c) quilla: _____

d) pontó: _____

4 Assenyala el significat correcte de cada expressió:

a) A trenc d'alba

- L'Alba es trenca la cama.
- Fer trossos a l'albada.
- En clarejar el dia.

b) A tota màquina

- Amb una màquina sencera.
- A gran velocitat.
- Que no funciona tota.

5 Busca a la lectura les milles que separen Nova York de Liverpool.

- Tenint en compte que una milla és una mesura de longitud que equival, aproximadament a 1609 metres, calcula la distància entre Nova York i Liverpool en quilòmetres.

6 Pensa i opina:

- Tant els trens com els vaixells de l'època d'en Phileas Fogg són propulsats per la força del vapor. Pensa en els vehicles que utilitzem avui en dia per desplaçar-nos. Quins combustibles utilitzen?

- Creus que l'aposta de fer la volta al món en vuitanta dies tindria sentit si la féssim avui dia? Raona la teva resposta.

GRAMÀTICA

L'atribut

Forma frases amb atribut agafant un element de cada columna. Recorda que l'atribut sempre concorda en gènere i nombre amb el subjecte:

Subjecte	Verb	Atribut
Aquell nen	ser	entremaliats
Aquest moneder	estar	de pell
Les noies	quedar-se	trist
Aquells gatets	semblar	madurs
Els plàtans	creure's	altes

Marca amb una creu en el quadre segons que el complement destacat de les frases següents sigui directe (CD), indirecte (CI), circumstancial (CC) o atribut (At):

- a) Comprarem **una revista**.
- b) Ho donaré **a la meva cosina**.
- c) El bosc era **espès i frondós**.
- d) Els turistes miraven **el mar**.
- e) Deixa el diccionari **a l'Oriol**.
- f) Ella sembla **bona persona**.
- g) Les tovalloles són **a l'armari**.

CD	CI	CC	At

Substitueix els atributs destacats de les frases pel pronom feble adient:

Pronoms que substitueixen l'atribut
en, n', ho, hi

- a) L'Antoni està **malalt**.
- b) Tothom es va quedar **parat**.
- c) L'Eva es tornava **de tots colors**.
- d) Aquella dona sempre està **a la lluna**.
- e) El meló semblava **una mica verd**.
- f) El noi era **mecànic de cotxes**.

ORTOGRAFIA

L'apòstrof i la contracció. Repàs de puntuació

1 Posa l'article davant les paraules de la llista apostrofant-lo quan calgui:

- ____obra principal
- ____iogurt de maduixa
- ____oceà Pacífic
- ____anàlisi de sang
- ____humitat del sòl
- ____unió de botiguers
- ____Isabel i la Marta
- ____illa del tresor
- ____ungla del dit
- ____Eduard i la Clàudia
- ____hivern del 2006
- ____importància del cas

2 Observa les paraules de l'exercici anterior i explica en quins casos no s'apostrofa l'article la?

.....

3 Completa les frases següents combinant una paraula de cada grup. Pensa si es tracta d'una forma apostrofada o d'una contracció:

a, de, per, per a

el, la, els, les

- a) Anirem a sopar a casa ..... oncle.
- b) Aquest paquet és ..... Ignasi.
- c) ..... maig, cada dia un raig.
- d) En Martí es dedicava ..... esquí de fons.
- e) Aquestes joguines són ..... nens de parvulari.
- f) ..... tardor cauen les fulles de molts arbres.
- g) L'avi fullejava les pàgines ..... diari.
- h) Prefereixo anar ..... autopista i no ..... carretera comarcal.

4 Escriu una frase que exemplifiqui l'ús d'aquests signes de puntuació:

Parèntesis: .....

Guionets: .....

Guió: .....

Punts suspensius: .....